

GENTBRUGSE MEERSEN

Gebiedsvisie

INHOUD

1. Inleiding	3
2. Doelstellingen	3
2.1. Bereikbaarheid	4
2.2. Toegankelijkheid en recreatiedruk.....	5
2.2.1. Padennetwerk.....	5
2.3. Recreatie	7
2.3.1. Recreatievormen	7
2.3.2. Recreatieve infrastructuur.....	8
2.3.3. Morfologie van het terrein	9
2.4. Landschap en beleving.....	9
2.5. Natuur en bos	11
2.4.1. Hoofddoelstelling natuur	11
2.5.2. Dynamisch doelbeeld.....	11
2.5. Archeologie.....	14
2.6. Materiaalgebruik.....	15
2.7. Milieu	15
2.7.1. Bodemvervuiling	15
2.7.2. Reliëf	16
2.7.3. Water	16
2.7.4. Afval	17
2.7.5. Geluid	17
2.8. Statutaire uitgangspunten.....	18
2.8.1. Openbaar.....	18
2.8.2. Planologisch.....	18
2.8.3. Parkreglement.....	18
2.9. Beheer	19
2.9.1. Beheer vóór inrichting	19
2.9.2. Overgangsbeheer	19
2.9.3. Eindbeheer	19
2.9.4. Beheercommissie.....	20
2.9.5. Beheerder.....	20
3. Planning	20
3.1. Kostenraming	20
3.1.1. Aankopen.....	21
3.1.2. Inrichting	21
3.1.3. Beheer.....	22
3.2. Timing en fasering	22
3.3. Instrumenten - subsidiering.....	24
4. Communicatie	25
4.1. Tijdens ontwikkeling.....	25
4.2. Na realisatie	26
4.3. Vredesbos.....	26
4.4. Geboortebos	27
5. Monitoring	27

1. Inleiding

Een stad heeft nood aan groen. En stadsbewoners zelf hebben nood aan groene ruimten en ontspanning. Een park in de buurt, een bos verderop... het maakt de stad aantrekkelijk en leefbaar. In Gent is er helaas een tekort aan dergelijke toegankelijke en attractieve groene gebieden. Jawel, recent zagen heel wat nieuwe parken het licht, maar er blijft een tekort aan bossen en grotere groengebieden. Precies daarvan willen we werk maken. Het Ruimtelijk Structuurplan Gent, goedgekeurd op 9 april 2003, schuift de realisatie van vier groenpolen rond Gent naar voor. Dat deze groenpolen zowel een recreatieve als een natuurfunctie hebben, blijkt uit het feit dat er zowel in de gewenste recreatieve structuur als in de gewenste groenstructuur melding van wordt gemaakt.

Bij de opmaak van het structuurplan was al duidelijk dat in de Gentbrugse meersen ruimte was voor een 70 ha grote bosrand waarin recreatie de overhand zou krijgen, en een oostelijke rand – aansluitend op de Damvallei – waarin de natuur zou primeren. Ook in dit natuurgebied blijft overigens passieve recreatie mogelijk.

Al eerder was er nagedacht over de inrichting van dit meersengebied. In 1995 verscheen al de eerste studie hierover, het 'Ontwikkelingsplan Gentbrugse meersen'. Om de haalbaarheid van dit plan te toetsen volgde in 1999 de 'Natuurstudie Gentbrugse meersen'. We analyseerden beide documenten en kwamen tot een 'Synthesevisie Gentbrugse meersen', die op 23 september 2003 door het college van burgemeester en schepenen werd goedgekeurd. Er wordt in bevestigd dat de Gentbrugse meersen een grootschalig groengebied moeten worden met ruimte voor extensieve recreatie en natuurontwikkeling in relatie tot de Stad Gent.

Sindsdien zijn we gestart met de aankoop van gronden in het gebied. De eerste deelgebieden zijn verworven en de inrichtingsfase komt dichterbij. Nu is het natuurlijk van het grootste belang om bij een gefaseerde ontwikkeling een duidelijk einddoel voor het grotere geheel voor ogen te houden. Een duidelijk geformuleerde visie op vlak van inrichting en beheer voor het hele gebied moet ervoor zorgen dat de samenhang gewaarborgd blijft. En dat is precies de bedoeling van dit basisbeheerplan. Het zet de krijtlijnen uit en stelt een planning voorop. Beheerplannen die nadien worden opgemaakt per deelgebied hanteren dan deze overkoepelende uitgangspunten en moeten ze naadloos doen passen in het geheel.

We grepen bij de opmaak van dit basisbeheerplan terug naar de principes van het harmonisch park- en groenbeheer. De groenpool biedt naast ruimte voor natuur en milieu in de eerste plaats immers ook ruimte voor de mens. Daarnaast vormden ook de principes van natuurbeheer en duurzaam bosbeheer een rijke inspiratiebron.

Uiteraard baseerden we ons bij dit alles op de bestemmingen die de verschillende zones hebben sinds de goedkeuring van het Gewestelijk RUP 'Afbakening Grootstedelijk Gebied Gent'. We zoomden ook uit op een hoger schaalniveau waarbij het gebied niet los kan gezien worden van de Damvallei. Dit natuurreservaat maakt deel uit van het Natura 2000 netwerk.

*Bijlage: Kaart "Situering"
 Kaart "Deelgebieden"*

2. Doelstellingen

Enkele cijfers maken duidelijk voor welke uitdaging we staan:

- We gaan ervan uit dat een degelijk uitgebouwde groenpool recreanten aantrekt die tot op 5 km afstand wonen. Mochten de Gentbrugse meersen de enige groenpool zijn, dan betekent dit dat er zomaar even... 180.000 inwoners worden bereikt. Gelukkig zijn er vier groenpolen gepland en hopen we dit cijfer op termijn te reduceren.

- Het Ruimtelijk Structuurplan Gent heeft als streefdoel vooropgesteld dat elke Gentenaar straks over 100 m² groenpool kan beschikken. Deze groenpool heeft een oppervlakte van 207 ha. Conclusie: voor 20.700 inwoners komt het vooropgestelde doel in zicht.
- Volgens een studie uitgevoerd door het bureau Mens en Ruimte¹ brengt bijna de helft van de mensen om de week een bezoek aan een groene ruimte. Stel dat we ervan uitgaan dat 80% van de bezoeken plaatsvindt in het weekend, gelijk verdeeld over zaterdag en zondag. Stel bovendien dat de helft van al deze recreanten naar de groenpool trekt... Van die 20.700 Gentenaars zouden er dan op een doorsnee weekenddag 10% de groenpool bezoeken, wat neerkomt op 2.070 recreanten.
- 2.070 recreanten op een weekenddag betekent dat we per hectare gemiddeld 10 recreanten moeten kunnen opvangen.

De invloed van het gebied stopt echter niet aan de grenzen van het grondgebied. Ook inwoners van Destelbergen en Melle zullen hier terecht kunnen. Zo vormen de Gentbrugse meersen een logische overgang van de stad naar het buitengebied met de Damvallei in Destelbergen. Gelegen op dit knooppunt vervullen de Gentbrugse meersen een belangrijke recreatieve functie in tegenstelling tot de Damvallei waar de natuur primeert.

Daarnaast heeft de groenpool ook een lokale functie. De randen ervan zullen ook bewoners uit de aanpalende woonwijken aantrekken en op die manier als woon- en buurtgroen functioneren.

(¹ Maatschappelijke waardering van groen en landschap. – Mens en Ruimte, Brussel 1999)

2.1. Bereikbaarheid

Een groenpool moet tot op een afstand van 5 km vlot bereikbaar zijn voor bewoners. De bereikbaarheid te voet of met de fiets en met het openbaar vervoer staat centraal.

Openbaar vervoer

Het gebied is nu al vlot bereikbaar met het openbaar vervoer. Bezoekers kunnen zowel met de bus als met de tram tot aan de westelijke toegangszone:

- tramlijn 22: DC Gentbrugge
- bussen 3 (Meersemdries), 9 (Boer Janssens) en 20 (Groeningewijk).

Zacht vervoer

Om fietsers en wandelaars vlot tot in de Gentbrugse meersen te leiden, takken we het interne padennetwerk aan op al bestaande wandel- en fietspaden. De route langs de Ledebergse Scheldemeander is hiervan een voorbeeld. Zo'n verkeersluw pad brengt fietsers en wandelaars op een veilige manier tot in de groenpool. Ideaal is dat niet alleen vanuit alle omliggende wijken de aansluiting op de groenpool verbetert, maar ook dat er een vlotte verbinding komt met de deelgemeenten. Cruciaal hierbij is een verbinding met de Damvallei via een brug over de Schelde.

Bereikbaarheid met de auto en parkeren

De westelijke toegangszone functioneert ook als toegangspoort voor de bezoekers die met de auto komen. We behouden –mits een efficiëntere organisatie– de parkeergelegenheden rond het dienstencentrum en de sporthal. Ook de bestaande park&ride ter hoogte van het Tochpark biedt ruimte aan heel wat bezoekers. Deze parking wordt uitgebreid naar de overzijde van de Braemkasteelstraat, waar momenteel nog een tijdelijke stelplaats van De Lijn is.

Ter hoogte van de noordelijke meander, waar we de sportvelden groeperen, wordt de huidige parking aan Boer Janssens behouden. Mocht dit op termijn niet volstaan, dan kan ook hier onder de viaduct een parkeerzone worden aangelegd. Binnen de meander is de aanleg van een beperkt parkeerterrein mogelijk. De ontsluiting ervan gebeurt via de bestaande onverharde weg langsheen de autosnelweg E17. Deze weg dient dan verhard te worden.

We voorzien voorlopig geen secundaire parkeerplaatsen. Om te kunnen inspelen op eventuele overlast in de aangrenzende woonwijken (Wijk ten Bos, Lusthofwijk, Gentbruggekouter, grondgebied Melle), laten we de parkeerdruk nauwgezet opvolgen. Daartoe organiseren we steeds een nulmeting vooraleer we een nieuw deelgebied openstellen.

Ook andere maatregelen zoals het doorknippen van de Koningsdonkstraat kunnen van invloed zijn op de parkeerdruk en de ontsluiting en vergen dus monitoring.

Bijlage: kaart "Bereikbaarheid"

2.2. Toegankelijkheid en recreatiedruk

Het gebied is in principe overal vrij toegankelijk en betreedbaar. Uiteraard legt de draagkracht van het gebied beperkingen op. Natuur- en milieudoelstellingen mogen immers niet in het gedrang komen. Zo zijn zones waar natuur primeert, gevoeliger voor betreding. We gaan dus uit van een zekere gradatie en zorgen ervoor dat inrichtingsmaatregelen de recreatiedruk sturen. De toegangszone en ook het heempark functioneren als toegangspoort tot het gebied. Deze zone zal dus de grootste bezoekersdruk opvangen. Van hieruit kunnen bezoekers de kern van de groenpool bereiken. Hoe verder men in de richting van de Schelde gaat, hoe minder intens de recreatieve invulling wordt. De natuurzones zijn heel luw. Deze zijn gescheiden van de Schelde door de Scheldedijk, die een druk gebruikte recreatieve as vormt. Het voorzien van een fysieke barrière moet garant staan voor een duidelijke scheiding tussen deze groenas en de natuurzones.

Deze aanpak van vrije toegankelijkheid impliceert dat het gebruik van het gebied van zeer nabij dient opgevolgd te worden. Communicatie is hier ook van zeer groot belang. Bij de uitwerking van de deelbeheerplannen zullen detailstudies moeten uitwijzen hoe de toegankelijkheid kan gestuurd worden. Het is mogelijk dat naast natuurlijke barrières bijkomende maatregelen noodzakelijk zullen zijn.

Voor de verschillende deelgebieden hanteren we volgende capaciteitsnormen:

(Deze normen zijn gebaseerd op verschillende normenstelsels zoals besproken in het rapport "Recreatieplanning en –monitoring in bos en natuur" van Alterra, Wageningen 2004.)

Deelgebied	Opp (ha)	Capaciteit (personen/ha/dag)	Totaal
Toegangszone-Heempark	42	30	1.260
Bos	61	10	610
Natuur	104	< 1	104
TOTAAL	207		1.974

Met een capaciteit van bijna 2.000 personen per dag komen we in de buurt van het aantal verwachte recreanten (zie hierboven).

2.2.1. Padennetwerk

Het padennetwerk stroomlijnt de bezoekers en verbindt de verschillende bos- en natuurzones tot één samenhangend wandel- en fietsgebied. De densiteit van het padennetwerk is een belangrijk sturend element voor de gradatie in recreatiedruk. In de toegangszone, het heempark en de beboste zones leggen we dus heel wat paden aan. In de natuurzones, waar de nadruk veeleer op natuurontwikkeling ligt, worden zelfs helemaal geen paden aangelegd. Hier kunnen natuurlijk wel spontane looplijnen ontstaan. We willen zulke evoluties van nabij volgen om waar nodig in te grijpen. Het zou immers kunnen dat deze looplijnen op termijn –al te– vlotte verbindingen gaan vormen met plekken waar

teveel betreding de natuur zou kunnen schaden. Met de nodige inrichtingsmaatregelen kunnen we dit dan tijdig verhinderen.

Waar nu al duidelijk is dat de betreding minimaal moet blijven, zorgen we voor natuurlijke barrières. Voorbeelden hiervan zijn de noordelijke en de centrale riviernatuurzone, die maar vanuit een beperkt aantal punten betreedbaar mogen zijn, en dan nog alleen voor de meest avontuurlijke bezoeker.

Ook het seizoen, in combinatie met de natuurdoeltypen die we voor ogen hebben, kan van invloed zijn op de gewenste toegankelijkheid. Zo zullen we in het broedseizoen ook andere delen van de meersen ontoegankelijk maken door bijvoorbeeld vernatting of het tijdelijk aanbrengen van verbodsborden.

In functie van het beoogde aantal bezoekers per dag en per hectare, kan per deelgebied een minimaal vereiste densiteit van de paden worden bepaald: (Alterra 2004)

Deelgebied	Oppervlakte (ha)	Densiteit (m/ha)	Densiteit (km)
Toegangszons-heempark	42	80 < D < 200	3,2 < D < 8,0
Bosgebied	61	60 < D < 100	3,6 < D < 6,0
Natuurgebied	104	≤ 10	≤ 1,0
Totaal	207		7,8 < D < 14,0

Door de paden te differentiëren kan iedereen op zijn manier het gebied ontdekken. Minimaal één rondgaand pad moet echter elke bezoeker in staat stellen een eerste indruk van het gebied te krijgen. De hoofdtoegang en secundaire toegangen sluiten hier dan op aan.

We onderscheiden paden van verschillende orde:

Orde	Beoogde gebruiker	Streefbeeld	Gebied
1 ^{ste}	Bruikbaar voor iedereen (fietser, wandelaar, skater, minder mobiele, ...)	Gesloten verharding, jaarrond toegankelijk: - rondgaand pad: 3m - wijkverbindingen: 2m - dijkweg: 4m?	Toegangszone-heempark Boszones
2 ^{de}	Voetganger	Halfverharding, jaarrond toegankelijk (fietsen wordt ontmoedigd)	Toegangszone-heempark (Tochpark en volkstuinten)
3 ^{de}	Voetganger	Niet verhard, niet noodzakelijk jaarrond toegankelijk, onderhoud beperkt, vergrassen kan	Toegangszone-heempark Boszones Beperkt mogelijk binnen de natuurzones
4 ^{de}	Voetganger	Spontane paden, niet onderhouden, evolueren in functie van het gebruik, beperkt te houden in aantal	Overall
5 ^{de}	Specifieke gebruiker: fietscrosser	crossparcours	Boszones

Indien ze niet gewenst zijn, houden we paden van 4de orde beperkt door specifieke inrichtingsmaatregelen. We vermijden zoveel mogelijk afsluitingen. Natuurlijke grenzen zoals water en dicht struweel vormen hier immers meer aantrekkelijke alternatieven. Waar bepaalde activiteiten een echte afsluiting vereisen kan dat natuurlijk wel. Denk maar aan de omheining rond sportvelden binnen de oude Scheldemeander, aan het afsluiten van individuele volkstuintjes of aan een afscherming rond bijenkasten. En als er straks grazers worden ingezet in de riviernatuurzone, krijgen ook die een duidelijk afgebakende zone toegewezen.

Bijlage: kaart “Padennetwerk”

Koningsdonkstraat

Ideaal zou zijn, mocht op termijn de Koningsdonkstraat worden doorgesneden ter hoogte van het Kasteel Koningsdonk. De straat wordt dan een exclusieve fiets- en wandeldreef temidden van het zuidelijk recreatieve bos, net zoals de andere paden van eerste orde die een rondgang in het gebied toelaten.

De straat doorknippen is op korte termijn zeker niet haalbaar, want er zijn nog een aantal werken in de omgeving gepland. Eens deze werken zijn afgerond, bestuderen we de effectieve haalbaarheid van deze piste. Stel dat het doorknippen toch geen optie blijkt, dan zorgen we er alleszins voor dat het verkeer er zo luw mogelijk wordt gemaakt.

Verlichting

We voorzien geen verlichting in het gebied, ook niet onder de viaduct. Uitzondering hierop vormen de omgeving van de gebouwen in de toegangszone, de volkstuintjes, de sportvelden en de wijkverbindingen.

2.3. Recreatie

2.3.1. Recreatievormen

Uitgangspunt is dat zoveel mogelijk mensen op zoveel mogelijk verschillende manieren moeten kunnen genieten van de natuurwaarden en van het landschap. Daarbij gaan we uit van een stedelijke aantrekkingskracht waarbij de randen ook een lokale rol te vervullen hebben.

De recreatie tal van vormen kan aannemen. We focussen vooral op activiteiten waarbij het landschap, de natuurwaarde en de rust een belangrijke plaats innemen. De activiteiten mogen elkaar niet hinderen. Daarom groeperen we de actieve recreatie op één plek. Ook hier zien we de toegangszone en het heempark – en dan vooral de ruimte onder de viaduct – als overgangszone tussen actieve recreatie en groenbeleving. Voor gemotoriseerde vormen van recreatie is er geen plek.

Onderstaande tabel geeft een indicatie van mogelijke activiteiten per deelgebied met hieraan gekoppeld de nodige voorzieningen. Deze lijst is niet-limitatief. Het is ook niet de bedoeling dat al deze activiteiten effectief een plek krijgen

Activiteitengroep	Deelgebied					Voorzieningen	
	Toegang/ heempark	Bos	Natuur	Sport	Groenas		
<i>Mobiele recreatie</i>							
Wandelen:	Korte afstand	x	x		x	x	Verharde en niet-verharde paden, Routes, Blotevoetenpad Hondenloopweide en -toiletten
	Lange afstand	x	x		x	x	
	Hond uitlaten	x	x		x	x	
	Struinen	x	x	x			
Fietsen:	Toerfietsen	x	x			x	Verharde paden Routes
	Racen					x	Rechte verharde paden
	Crossen	x	x			x	Crossparcours
Fitness (ook senioren)	x					Fitnessparcours	
Joggen	x	x		x	x	Paden	
Skeeleren	x				x	Verharde paden	
Schaatsen	x					Open water	
<i>Stationaire recreatie</i>							
Zonnen/luieren	x	x		x	x	Ligweide Banken	
Spelen	x	x		x		Speelweide	

						Speeltoestellen
Picknicken	x	x	x	x	x	Picknickbanken -in clusters in toegangszone -verspreid langs recreatieve assen -op stort
Hangen	v					Hangplekken
Avontuurlijk spelen	x	x				Avontuurlijke spelaanleidingen Boomkruinenparcours Touwenparcours
Plukken	x	x				Plukweide, fruitheggen
Hengelen	x	c				Wedstrijdhengelplaatsen (Tochpark) Natuurlijke hengelplaatsen (centraal bos)
Natuur observeren	x	x	x		x	Vogelkijkhutten op rand bos-natuur
Educatie	x	x	x		x	Bosleerpad
Informatie zoeken	x	x			x	Infopanelen
Volkstuinen	x					Cluster van tuinen
Verkeersleerveld	v					
Bijenteelt	x	x	x			Te voorzien door imker
Sportieve activiteiten:						
Recreatief voetballen	x					Speelweide kort gras
Balsporten clubverband				x		Sportterreinen
Skaten/BMX/ Rolling	v					Skatetpark
Frisbeeën	x			x		Speelweide
Petanque	x					Petanquebanen (volkstuinten)
Klimmen	v					Klimmuur

v = onder viaduct

c = centraal bos

We willen zeker niet alles strikt sturen en aan elke activiteit een afgelijnde plek toekennen. Zolang het parkreglement maar gevolgd wordt, kan elke bezoeker zich naar eigen believen uitleven.

Ook tijdelijke activiteiten zoals festivals, geleide bezoeken, ... zijn hier op hun plaats, uiteraard ook hier weer alleen binnen de toelaatbare grenzen. Zo kunnen bijvoorbeeld festivals worden georganiseerd op de parking aan het Dienstencentrum van Gentbrugge. Lawaaioverlast, het beoogde aantal deelnemers en de aangewende infrastructuur zijn aandachtspunten in het kader van de draagkracht.

We hebben ook oog voor de educatieve mogelijkheden in het gebied. Bijvoorbeeld de twee imkers in het gebied kunnen daarin een rol spelen. De ene is actief op het bosplateau, zijnde het vroegere huisvuilstort, de andere ter hoogte van de volkstuintjes op de oude Scheldemeander. Een dergelijke activiteit is hier zeker op haar plaats, al mogen de bijenkasten uiteraard geen overlast of gevaar betekenen voor de recreanten. Een afscherming of omheining is daarom vereist. Bovendien moet voldoende afstand tot de bewoning worden gerespecteerd. Daarom opteren we ervoor om in het centrale recreatieve bos één plek te voorzien waar de imkers gegroepeerd worden. Deze plek zal, mits duidelijke afspraken tussen de Stad Gent en de toekomstige beheerders, ook beperkt bereikbaar zijn met de auto. Een reglement wordt opgemaakt bij de uitwerking van dit deelgebied.

2.3.2. Recreatieve infrastructuur

Willen we verschillende recreatievormen in het gebied, dan betekent dit dat we ook in de bijbehorende infrastructuur voorzien. We hanteren hierbij het principe dat deze infrastructuur zoveel mogelijk en voor iedereen toegankelijk is. Dat willen we bereiken door de infrastructuur te zien als een soort onderdeel van het padennetwerk, waardoor elk element integraal deel uitmaakt van de totale groenzone. Zo vermijden we dat er afzonderlijke clusters ontstaan die zich losmaken van het park. Fysieke maar ook landschappelijke integratie en multifunctionaliteit staan dus voorop.

Om de inbreng van infrastructuur te beperken moet ze ook bruikbaar zijn voor een zo ruim mogelijke groep van gebruikers. Alleen in bepaalde gevallen kan infrastructuur bedoeld zijn voor één specifieke doelgroep. Zo'n uitzondering wordt bijvoorbeeld gevormd door de sportvelden die we groeperen in de noordelijke meander. Als derden geen gebruik mogen maken van de velden, dan kunnen hier wel degelijk afsluitingen worden voorzien.

Een ander voorbeeld is een afzonderlijke speelzone voor kinderen, waar activiteiten onder begeleiding of toezicht worden gepland (zie ook 2.2.1. speeldernis)

Bovenstaande tabel geeft een overzicht van de voorzieningen die nodig zijn voor de verschillende recreatievormen die we voor ogen hebben. De lijst is zeker niet limitatief.

Voor verschillende recreatievormen zijn paden noodzakelijk. Omgekeerd kan een pad dienst door voor verschillende vormen van recreatie. Hoeveel en welke paden nodig zijn, is verder uitgewerkt onder 2.2.1.

2.3.3. Morfologie van het terrein

De juiste infrastructuur is één zaak, maar een mooie omgeving is net zo goed van belang. De recreant stelt terecht hoge eisen aan het terrein. De groene omgeving moet verrassen. Geen monotone beplanting, maar variatie. Verschillende soorten dus, verschillende leeftijden, verschillende bloeiperiodes. Ook de paden mogen verrassen. Ze kunnen recht zijn, krom, smal, breed. Door te spelen met de contrasten tussen open-licht en gesloten-donker ontstaan stimulerende variaties in licht en kleur.

2.4. Landschap en beleving

Wie de groenpool bezoekt loopt doorheen een landschappelijk gevarieerd, deels bebost, deels open waterrijk kader. Met de seizoenen verandert ook de aanblik. Grazers die vrij rondlopen over een groot deel van het gebied kunnen een belangrijke attractiepool vormen.

We gebruiken open water hierbij als een belangrijk multifunctioneel ontwerpelement. Open water geeft structuur aan het landschap. In zones waar betreding minimaal moet blijven, kunnen we open water als een natuurlijke grens gebruiken. Open water verhindert dat vegetaties zich ontwikkelen tot bos en zorgt er dus voor dat de open ruimte blijft bestaan. En open water vormt een recreatief element bij uitstek.

Voor een groot deel van het gebied gaan we uit van de creatie van een nieuw dynamisch landschap. Het landschap is in die mate verstoord dat herstel niet aan de orde is. Nieuw ontstane landschapselementen zoals het stort vormen aanknopingspunten voor de verdere ontwikkeling van het gebied. Verschillende cultuurhistorische landschappelijke en culture elementen worden behouden en worden geïntegreerd. De voornaamste zijn de (kasteel)domeinen, het grachtenpatroon van de vloeiveiden en andere aanwezige ontginningspatronen, de dreef Koningsdonk, de resten van een voormalige steenbakkerij en bijhorend materiaal, de Schelde en de Scheldedijk.

In het zuidelijk deel gaat aandacht naar het 'landschapsbehoud' van de ankerplaats Kasteelsite Heusden-Gentbrugge van het relictenlandschap Scheldevallei van Gent tot Wetteren. (omgeving Kasteelpark Koningsdonk). Samenhang tussen al deze elementen, de structuren en patronen is van groot belang.

Opmerkelijke zichtassen maken een tocht door het gebied nu al interessant. Deze zichtassen willen we ook in de toekomst vrijwaren:

- vanaf de dijk op het gebied en in het noordelijk deel op de torens van Gent,
- vanaf het bosplateau op het gebied (het bosplateau kan nog versterkt worden als landschappelijk punt door ophoging),

- vanaf het kasteel Koningsdonk richting Schelde,
- vanaf de Weverbosdreef op de torens van Gent,
- vanaf het heempark richting zuidelijke natuur

Zowel binnen het gebied als in aansluiting op de omgeving werken we zoveel mogelijk met zachte landschapsgrenzen. Zo zorgen vooral mantelzoomvegetaties voor een geleidelijke overgang tussen graslanden, bos en aangrenzende tuinen. Scherpe grenzen zijn vooral terug te vinden aan de kop van de toegangszone en ter hoogte van Kasteel Koningsdonk.

De grenzen van het gebied die aansluiten op bebouwing verdienen speciale aandacht. Recreanten kijken hier op achtertuinen en omgekeerd wensen de bewoners noch inkijk, noch het verlies van hun open ruimtegevoel. Voor de verschillende deelgebieden schuiven we een andere oplossing naar voor:

- in het heempark zorgt de ontwikkeling van een dubbele mantelzoom voor een visuele buffer tussen het park en de tuinen;
- een mantelzoom houdt het noordelijke bos op aanvaardbare afstand van de bewoning;
- de groenas in de noordelijke natuurrivierzone verbindt het natuurgebied met de stedelijke omgeving. Om deze overgang te markeren mag de bewoning hier zichtbaar blijven.

De autosnelweg en de bijhorende rustplaatsen worden afgeschermd met buffergroen. Het uitzicht op de torens van Gent vanaf de brug over de Schelde voor de automobilisten komende van Antwerpen blijft behouden.

Overgangen tussen de bos- en natuurzones zijn als zachte landschapsgrenzen uit te werken. Mantelzoomvegetaties zorgen hier voor een geleidelijk ineenvloeien van graslanden en bos.

Afsluitingen worden zoveel mogelijk vermeden. Natuurlijke grenzen komen de beleving alleen maar ten goede. Daar waar afsluitingen onvermijdelijk zijn, staan landschappelijke integratie en subtiliteit voorop. Zo kunnen ook de huidige volkstuinten straks mee opgaan in het geheel van de groenpool.

De doelstellingen voor landschap worden als volgt vertaald naar de verschillende gebieden:

Noordelijke natuur:

Dit open landschap zal grotendeels bestaan uit graslanden, ruigten en rietvelden. Het landschapsbeeld zal niet enkel veranderen naargelang de seizoenen, maar zal ook geleidelijk aan spontaan evolueren. Vernatting remt de spontane ontwikkeling naar bos en zorgt er mee voor dat niet meer dan 10% van de oppervlakte tot bos evolueert. Open water schommelt tussen de 25 en 50% van de oppervlakte. Tegen de Schelde aan blijft het landschap volledig open. Ook de zichtas vanaf de Schelddijk op de torens van Gent blijft bewaard.

De loop van de oude Scheldemeander blijft als een relict zichtbaar in het landschap.

Centrale riviernatuurzone:

De hoofdfunctie is natuur. De vloeiveiden hebben hier een belangrijke cultuurhistorische waarde, dus we zorgen er zeker voor dat dit patroon leesbaar blijft. In de centrale riviernatuurzone behoort de aanleg van een vijver tot de optie. De uitgegraven grond kan dienen voor het creëren van een uitzichtspunt.

Het gebied ten zuiden van de snelweg:

Deze zone maakt in de landschapsatlas deel uit van het relictlandschap 'Scheldevallei van Gent tot Wetteren'. Het gedeelte ten zuiden van het bosplateau werd zelfs als ankerplaats (gaaf voorbeeldlandschap) geselecteerd. We zetten dus het behoud van de eigenheid van deze ankerplaats als bijkomende doelstelling voorop. Concreet betekent dit dat we de beschermde site Koningsdonk accentueren en de meersen-kouterzone langs de Schelde open houden. Bij verdere bebouwing hanteren we de dreefstructuur als ontwerpelement en gaat er aandacht naar de originele perceelsstructuur en de openheid van het relict. Belangrijk is verder dat door een zichtas de relatie tussen het kasteel

Koningsdonk en de Schelde bewaard blijft, dat de Koningsdonkstraat geaccentueerd wordt –ze kan zelfs tot in Melle worden doorgetrokken– en dat ook de dreven rond het kasteel goed zichtbaar blijven.

Actieve recreatiezone:

De sportvelden worden landschappelijk geïntegreerd. Daartoe wordt de zone mee opgenomen in een bosstructuur die aansluit op de aanpalende boszone en de buffer langsheen de autosnelweg. In aansluiting op de noordelijke natuurzone zorgt een éénzijdige mantelzoom voor de nodige buffering.

Bijlage: kaart “Landschap”

2.5. Natuur en bos

2.4.1. Hoofddoelstelling natuur

Alhoewel de Gentbrugse meersen niet als VEN-gebied werden ingetekend op Vlaams niveau vormen ze toch een aandachtsgebied voor natuur. De Provincie Oost-Vlaanderen duiden ze aan als natuuraandachtszone 5V1 (verbindingsgebied). Het Gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan omschrijft ze als een Grote Eenheid Natuur in Ontwikkeling. Het Ruimtelijk Structuurplan Gent voorziet de realisatie als GENO door de Stad indien de hogere overheid deze doelstelling niet zou opnemen. Het ambitieniveau van de natuurdoelstelling dient ook afgestemd te worden op deze van het aangrenzende VEN-gebied de Damvallei. Het Gewestelijk RUP ‘Afbakening grootstedelijk gebied Gent’ beschouwt beide gebieden samen als één project. Hierbinnen zijn de Gentbrugse meersen te benaderen als een natuurrijk overgangsgebied van het stedelijk naar het buitengebied.

In de synthesevisie stond het creëren van een grote oppervlakte riviernatuur voorop met een aanbod aan natte en droge zones en open water en een gradiënt naar gesloten bossen.

2.5.2. Dynamisch doelbeeld

De grote mate van verstoring van het gebied doet ons de kaart trekken van natuurontwikkeling om het doelbeeld van een grote eenheid riviernatuur en bos te kunnen bereiken. Deze keuze voor natuurontwikkeling is aanvullend op de keuze voor natuurbehoud in de andere riviernatuurzones in Gent. Ze gaat samen met een dynamisch doelbeeld. Dit betekent dat we niet uitgaan van bepaalde doelvegetaties met doelsoorten maar wel dat landschapsbeelden primeren. Hierbij staan natuurlijke processen en het werken met gradiënten centraal in een zo groot mogelijk aaneengesloten gebied. Om de afweging met voornamelijk de landschappelijke en recreatieve doelen te schetsen wordt evenwel een realistisch beeld gegeven van toekomstige vegetaties met de verhoudingen in oppervlaktes. Het werken met indicatorsoorten kan ook de waarde en de evolutie van het gebied als grote eenheid natuur aangeven.

Optimale uitgangssituatie

Het creëren van een optimale uitgangssituatie moet afhankelijk van het deelgebied alle kansen geven aan de natuurlijke processen dan wel de natuurlijke processen vertragen. Daarnaast moet dit de doelstelling om te werken met gradiënten ondersteunen en versterken.

Mogelijke inrichtings- en beheermaatregelen zijn:

- plaatsen van stuwen om te vernatten;
- afgraven van ophogingen om vochtgradiënten te creëren;
- afgraven van de teeltaardelaag om vernatting en vershraling in de hand te werken;
- oevers van bestaande beken en grachten luwer maken soms gecombineerd met verbreden en verdiepen om permanent water te hebben;

- sanering van de Rietgracht;
- scheuren van grasland om verbossing te stimuleren.

Natuurlijke processen

Verbossing

Verschillende zones binnen het gebied zijn bestemd als bos. Uitgaande van het duurzaamheidsprincipe, de beperking van het onderhoudsniveau en de natuurwaarden opteren we voor de realisatie van bos in eerste instantie voor spontane verbossing. Het realiseren van een natuurlijk aantrekkelijk bosbeeld gaat in de meeste omstandigheden sneller via spontane verbossing met beperkte voorbereidingswerken (scheuren grasland) dan via aanplanting. De zo spontaan ontstane ongelijkjarigheid van de bomen draagt bij tot een grotere structuurvariatie. Deze komt niet alleen de beleving ten goede maar is vooral ook van belang voor de faunawaarden. In bepaalde gevallen zal aanplanting echter nodig zijn en ook mogelijk mits een grondige motivering. Zo kunnen specifieke plantenpatronen gewenst zijn. Ook kan de aanwezigheid van bepaalde soorten of de opbouw van bepaalde vegetaties enkel gerealiseerd worden via aanplanting. Dit laatste zal voornamelijk het geval zijn in de bosranden.

Verlanding

Het streefdoel is het aandeel open water in het gebied te vergroten. Dit zal gerealiseerd worden door het plaatsen van stuwen en het beperkt afgraven van ophogingen of van de teeltaardelaag. Om regelmatig baggeren en dus verstoringen in het gebied te vermijden moeten we trachten verlanding te sturen en te vertragen. Aandachtspunten hierbij zijn:

- het aanleggen van zachte oevers moet het afkalven zeker bij begrazing vermijden;
- de afstand tussen een zone voor bos en een zone voor permanent open water moet voldoende groot zijn om slibvorming door bladval te beperken;
- de bereikbaarheid van water voor vee moet doordacht gestuurd worden.

Begrazing

Het inzetten van grazers vormt een optie die verschillende bijkomende meerwaarden kan geven. Het kan enerzijds het gebruik van machines beperken en anderzijds zorgen voor een gevarieerd landschapsbeeld. Daarenboven zorgen de grazers voor een extra attractief element.

De wijze van begrazing (periode, diersoort, bezetting, oppervlakte,...) is nog verder te onderzoeken. Niet alleen de keuzes op vlak van natuur maar ook het samengaan met recreatie vragen een doordachte aanpak. Daarenboven kan de aanpak in de loop van de jaren wijzigen afhankelijk van het bereikte resultaat.

Gradiënten

Het werken met gradiënten moet zorgen voor een diverse en gevarieerde natuur. Dit draagt niet alleen bij tot de biodiversiteit maar biedt ook een aantrekkelijk beeld en een avontuurlijke omgeving voor de bezoeker. We onderscheiden drie gradiënten:

Vochtgradiënt

Tussen de extremen van de vochtgradiënt, namelijk nat en droog, situeren zich tal van vochtgradaties die verspreid over het gebied voorkomen. Op het vlak van open water zijn vooral de Rietgracht en de Schelde van belang. Het is vooral in hun buurt dat de natte en vochtige biotopen zich bevinden. De vochtgradiënt heeft in de Gentbrugse meersen vooral betekenis op kleinere schaal. Lokale overgangen van open water naar vochtige en drogere biotopen zorgen voor variatie en diversiteit. Hierbij wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de natuurlijke topografie van het terrein.

Vegetatiegradiënt

Bekeken over het hele gebied is er een duidelijke overgang te zien van bos naar grazige vegetaties en open water in de richting van de Schelde. Op kleinere schaal gaat veel aandacht naar alle tussenvormen van de vegetatiegradiënt. Bossen gaan geleidelijk over in bosmantels, struweel, ruigten, grazige vegetaties, pioniervegetaties en open water.

Recreatiegradiënt:

Zoals in hoofdstuk 2.1 aangegeven gaan we uit van een gradatie in de recreatiedruk. Gaande van het Frans Tochpark tot aan de Schelde neemt de recreatiedruk sterk af.

Avifauna

Het gebied was en is nog steeds waardevol voor de avifauna. Broedvogels gebonden aan grote open moerassen zijn nog plaatselijk terug te vinden in de centrale riviernatuurzone, in het noordelijk deel en in het zuidelijke moerasje. Ook steltlopers foerageren tijdens de winter in het gebied. Ondermeer door verdroging is de aanwezigheid van deze soorten sterk verminderd. Nochtans is het gebied voor een aantal soorten van bovenlokaal belang. Daarom willen we plaatselijk kiezen voor het herstel van de meersen en de bijhorende landschapswaarden. In andere zones zullen we kiezen voor echte natuurbouw door vernatting. Een doordachte inrichting met dicht struweel en open water moet deze zones moeilijk toegankelijk maken. Ook tijdelijke ingrepen zoals nestbescherming behoren tot de mogelijkheden.

De doelstellingen voor natuur en bos worden als volgt vertaald naar de verschillende gebieden:

Noordelijke natuur en bos

In het gebied ten noorden van de autosnelweg komt centraal een extensieve open moeras-graslandzone. Deze zone is vroeger grotendeels ontgonnen en voornamelijk maar beperkt met slib weer opgehoogd. Tijdens de winter staat nu al een groot deel weliswaar versnipperd onder water. Door het opstuwen van het water en door een beperkte herprofilering van de grond zal een groter aaneengesloten nat gebied ontstaan. Daarnaast zorgen verspreid gelegen poelen en grachten voor bijkomende zones met (tijdelijk) open water.

In dit noordelijk deel vinden we een gradiënt van (tijdelijk) open water - zilverschoongrasland (plastras) - nat grasland - vochtig naar droog grasland terug. Door de aaneenschakeling van natte zones ontstaat een moeilijk doorwaadbaar gebied dat aansluit op twee kleinere oorspronkelijke meersen.

In deze twee oorspronkelijke meersen streven we een microreliëf na bestaande uit een dets netwerk van grachten met aandacht voor nat-droog-gradiënten en structuurdiversiteit. Binnen de oude meander langs de autosnelweg zijn er nu nog goed ontwikkelde meersenvegetaties aanwezig en is het microreliëf nog goed zichtbaar. Voor het noordelijke deel is herstel van dit microreliëf noodzakelijk.

Meer naar de bebouwing toe creëren we een recreatieve boszone. Deze zal gezien de schrale zandbodem een 'heibos' karakter hebben. Een aantal van de hieraan verbonden natuurwaarden zijn vandaag beperkt aanwezig: bremstruweel, een paddenstoelrijke bosweide met heischraal droog grasland onder berken met zelfs een restpopulatie van bosmieren. Kleinere open bosplekken moeten zorgen voor licht in het bos in het bijzonder langs de paden. Meteen vinden ook planten eigen aan bosranden en insecten een geschikt biotoop.

De boskern gaat naar de randen toe over in een brede mantelbosrand die doorloopt langs de sportzone en de autosnelweg. Zo ontstaat in de noordelijke zone een structuurgradiënt gaande van bos en struweel over ruigte en grasland naar nat pioniersmilieu en open water.

Zuidelijke natuur en bos

Ingeklemd tussen de autosnelweg, de Schelde en de Rietgracht ligt de centrale riviernatuurzone. Door het ophouden van het water en het herstellen van het oorspronkelijk grachtenpatroon ontstaat hier

opnieuw een meersengebied met een sterk microreliëf. Lokaal tegen de Rietgracht aan wordt een opgehoogd perceel afgegraven om ruimte te geven voor open water. Hierdoor ontstaat een moerasvegetatie die overgaat in rietzones en open water en creëren we meteen ook een waterbuffer voor de Rietgracht. Dit laat toe het niveau van de Rietgracht op te trekken en de droogtrekking door het pompgemaal te verminderen.

De aanwezigheid van open water in en langsheen de grenzen van de centrale riviernatuurzone maakt dit gebied ontoegankelijk. Rietvogels en vogels van open moerassen en weiden zullen hier opnieuw hun stek vinden.

Met de afgegraven grond uit de centrale riviernatuurzone kunnen we terecht in het centrale bos tegen de autosnelweg aan. Daardoor ontstaat een droge boskern op anthropogene bodem die ten zuiden van de Rietgracht verder loopt. Deze drogere boskern loopt op de flanken over in een nattere bosmantel of plaatselijk in droge ruigte. Ook in deze zone wordt een nat-droog-gradiënt gecombineerd met een structuurgradiënt gaande van bos tot open water. De hoge grondwaterstanden en kwelverschijnselen aan de zuidelijke rand worden aangegrepen om ook hier een zone met open water te creëren overgaand in riet en natte ruigte. Hierdoor ontstaat meteen een natuurlijke barrière tussen dit recreatieve bosgedeelte en de zuidelijke natuurzone.

Deze laatste zone bestaat uit door droger grasland waar houtkanten en dreven vanuit het zuidelijk kasteelbos in uitwaaiëren. Dit kasteelbos zal een noord-zuid georiënteerde vochtgradiënt vertonen. Langs de dreven en aan de rand is er ruimte voor grazige vegetaties en struweel. Op het meest zuidelijke punt van de Gentbrugse meersen wordt het moerasje opgewaardeerd en eventueel beperkt uitgebreid. Het sluit aan op de waterbuffer in Melle.

Algemeen boszones

Het realiseren van bos binnen de boszones gebeurt in eerste instantie door spontane verbossing. Open plaatsen moeten zorgen voor variatie en worden gekoppeld aan de paden en water. Behoud van dood hout verhoogt de natuurwaarde en de dynamiek. Zo kan het vallen van bomen leiden tot het omleggen van paden.

Toegangszone en heempark

De aanwezigheid van natuurlijke biotopen in deze zone moet de beleving en de natuurwaarde ten goede komen. Bijzondere aandacht gaat naar de natuurwaarden van oude boszones en het creëren van nat-droog- en structuurgradiënten. De integrale beplantingsmethode (met waar mogelijk spontane verbossing) en de principes van natuurtechnische milieubouw worden toegepast. Bij aanplantingen gebruiken we standplaatseigen soorten. Uitzondering hierop vormen de exoten passend binnen de kasteelparken. Dood hout blijft liggen tenzij het de aangelegde paden of recreatieve voorzieningen bedreigt.

*Bijlage: Kaart "Natuur"
 Doorsneden Natuur-Landschap*

2.5. Archeologie

De Gentbrugse meersen zijn een bijzonder delicaat archeologisch gebied. Er zijn indicaties voor zowel prehistorische, Romeinse, vroegmiddeleeuwse als middeleeuwse grafcontexten en nederzettingen. De aanwezigheid van de Schelde en de Rietgracht, die hier tevens samenvloeien, speelt hierin een rol.

Deze archeologische waarde vormt een niet te negeren aspect bij de ontwikkeling en het beheer van het gebied. Bij ingrepen op het terrein worden voorafgaand volgende stappen doorlopen:

- archeologisch advies voorafgaand aan alle ingrepen in de bodem (inclusief infrastructuurwerken, aanleg voetbalvelden, aanplantingen, herstellen grachttracés);
- archeologisch proefsleuvenonderzoek voorafgaand aan die ingrepen; de planning,

- organisatie en financiering hiervan worden in de uitvoeringsdossiers opgenomen;
- archeologische opgravingen voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden, indien dit volgens de resultaten van het voorafgaandelijk proefsleuvenonderzoek noodzakelijk is.

2.6. Materiaalgebruik

Duurzaam materiaalgebruik

We streven ernaar om de minst belastende en meest maatschappelijk verantwoorde producten en materialen te gebruiken. De Stad heeft hier immers een uitgesproken voorbeeldfunctie.

Volgende afwegingen zijn van belang:

1. Onnodig gebruik voorkomen. Paden die niet móeten verhard worden, zullen we dan ook niet verharden.
2. Maximaal hergebruik van materialen uit het gebied
3. Hernieuwbare bronnen aanwenden.
4. Eindige bronnen doordacht inzetten. We mikken dus maximaal op materialen met een ecologisch keurmerk.

Plantmateriaal

We gaan uit van een minimale inbreng van plantmateriaal. Spontane ontwikkelingen komen op de eerste plaats. Aanplanten kan aangewezen zijn daar waar door spontane ontwikkeling het beoogde beeld niet of moeilijk haalbaar is. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn voor een fruitheg, mantelzoomvegetatie of een dreef. Bij aanplantingen geldt de juiste plant op de juiste plaats en wordt de integrale beplantingsmethode toegepast. Voorkeur gaat uit naar het gebruik van autochtone of inheemse soorten. Indien het gebruik van uitheemse soorten gewenst is, moeten ze extensief te onderhouden zijn.

We geven de voorkeur aan het gebruik van biologisch plantmateriaal.

Eenvormig en sober materiaalgebruik

Naast duurzaam materiaalgebruik staat ook eenvormigheid en soberheid voorop. Dit geldt niet alleen voor zitbanken maar ook voor afsluitingen, afvalkorven,... Eenvormigheid zorgt voor de binding tussen de verschillende deelgebieden en maakt de groenpool als geheel herkenbaar. Een uitzondering hierop is mogelijk voor zones met een specifiek karakter zoals de ruimte onder de viaduct. Ook gaat aandacht naar afstemming tussen de infrastructuren onderling en naar landschappelijke integratie van de parkvoorzieningen. Zo vragen de bos- en natuurzones om het gebruik van natuurlijke materialen.

2.7. Milieu

2.7.1. Bodemvervuiling

In de Gentbrugse meersen liggen heel wat percelen waarop in het verleden vermoedelijk stortactiviteiten hebben plaatsgevonden. Bodemonderzoek was dus noodzakelijk en daarom werden al deze percelen bij besluit van de Vlaamse regering van 6 juli 2004 opgenomen in de site 'Gentbrugse meersen'. Dit betekent dat de OVAM (Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij) voor al deze percelen in één beweging de oriënterende bodemonderzoeken (OBO) uitgevoerd heeft, waarbij de Stad Gent de helft van de kosten betaalt. Centraal stond de controle van de bodem- en grondwaterkwaliteit en een onderzoek naar de mogelijke invloed van de historische activiteiten op de huidige bodemkwaliteit. Er gebeurde ook een toetsing van de bodemkwaliteit aan het toekomstige gebruik van de groenpool.

Resultaten OBO

De risico-evaluatie toont aan dat de aanwezige concentraties geen ernstige bedreiging voor de volksgezondheid vormen.

Er bestaat geen saneringsnoodzaak in functie van de toekomstige bestemmingen met uitzondering van één perceel in de noordelijke natuurzone. Voor dit perceel met afd. 21 sectie C nr 800/02e kunnen bij het gebruik ervan als natuurgebied potentiële risico's voor de volksgezondheid niet worden uitgesloten. Dit betekent dat sanering noodzakelijk is. Dit zal gebeuren door het opbrengen van een leeflaag van 50 à 70 cm bovenop het terrein.

Er moet dus weliswaar maar beperkt gesaneerd worden, maar dat betekent helaas niet dat de bodemsaneringsnormen niet werden overschreden. Daarom moeten we voor de andere percelen in deze zone aandacht besteden aan de selectie en de inplanting van de gewenste soorten. Ingrepen moeten zo beperkt mogelijk worden gehouden en indien ze echt niet kunnen vermeden worden, moeten ze heel omzichtig gebeuren. Een bodemdeskundige moet het eventuele grondverzet dan in goede banen leiden

2.7.2. Reliëf

Door de aanwezige bodemvervuiling houden we het grondverzet zo beperkt mogelijk. Ook vanuit erfgoed oogpunt zijn grootschalige afgravingen niet wenselijk. Historische bodems zijn zoveel mogelijk te respecteren. Het huidige reliëf vormt dus de uitgangsbasis. Slechts in een aantal uitzonderlijke gevallen kan beperkt grondverzet aan de orde zijn bij:

- de noodzakelijke sanering van het perceel afd. 21 sectie C 800/02^e;
- de aanleg van paden;
- het verwezenlijken van doelstellingen op het vlak van water;
- de realisatie van de sportvelden binnen de oude meander;
- de verhoging en verbreding van de Scheldedijk in het kader van het Sigmaphan;
- landschapsbouw op al verstoorde percelen.

Wijzigt het reliëf toch, dan wordt alle overtollige grond zoveel mogelijk ter plaatse verwerkt. Het kan bijvoorbeeld gebruikt worden voor de aanleg van het padennetwerk, een verdere ophoging van het bosplateau of voor profileringen binnen de toegangszone of het heempark met een recreatieve of landschappelijke meerwaarde.

Het aanvoeren van gebiedsvreemde grond kan uitsluitend gebeuren voor de ophoging van het bosplateau of voor de aanleg van paden of sportvelden.

2.7.3. Water

Water vormt niet alleen een interessant ontwerpelement, het vervult ook een belangrijke rol voor de natuur. Daarnaast zijn ook de milieuaspecten van belang. In het kader van integraal waterbeheer willen we al het regenwater –dus ook dat van de gebouwen in het gebied– ter plekke opvangen en laten infiltreren. Bovendien kan ook regenwater van buiten de grenzen van de groenpool hier opgevangen worden.

Vernatting van het gebied heeft een gunstige invloed op de natuurontwikkeling en maakt dus meteen de natuurbeleving een stuk boeiender. Het plaatsen van stuwen in combinatie met een uitbreiding van het grachtenstelsel moet meer permanent water in het gebied brengen. Ook door plaatselijk afgraven van ophogingen en van de teeltaardelaag zullen natte zones ontstaan.

Bij de vernatting speelt de Rietgracht een belangrijke rol. Waar de Rietgracht uitmondt in de Schelde zit er een pompemaal dat over een grote afstand invloed heeft op de waterhuishouding.

Net voorbij de zuidelijke grens van het gebied bevindt zich een tweede pompemaal op het grondgebied van Melle. De invloed ervan is te bekijken.

Uiteraard vernatten we alleen wanneer we zeker zijn dat de aanpalende woongebieden hier geen negatieve gevolgen van kunnen ondervinden.

Drainage zal alleen gebeuren in functie van de sportvelden binnen de actieve recreatiezone.

Waterkwaliteit

Zonder een degelijke waterkwaliteit kunnen de natuurdoelen niet bereikt worden. De belevingswaarde van het gebied zal dan ondermaats blijven. Een goede waterkwaliteit veronderstelt een oplossing voor de nog bestaande lozingspunten. Dit geldt voornamelijk voor de Rietgracht. Ondanks de volledige afkoppeling van de Rietgracht van de riolering laat de kwaliteit van het water nog te wensen over.

Om de waterkwaliteit blijvend te garanderen is het ook nodig om zo min mogelijk mineralen, slib en organisch materiaal toe te voeren.

2.7.4. Afval

Groenafval

Streefdoel is een gesloten kringloop, zodat geen groenafval het gebied verlaat. Dit kan in de eerste plaats door het groenafval zoveel mogelijk te beperken door bijvoorbeeld te kiezen voor spontane bosontwikkeling, het toepassen van integrale beplantingsmethoden en het niet opruimen van dood hout.

Groenafval is echter onvermijdbaar. Het zal ter plaatse verwerkt worden in ontwerpelementen zoals bijvoorbeeld houtrillen. Die moeten een meerwaarde vormen voor de natuur maar ook esthetisch aantrekkelijk zijn. Het groenafval kan natuurlijk ook gebruikt worden om ongewenste doorgangen te blokkeren. Concentratie van het groenafval verdient de voorkeur.

Dit uitgangspunt betekent voor de verschillende zones:

Toegangsas/heempark:

Zowel bij de aanleg als bij het overgangs- en eindbeheer zal groenafval vrijkomen. Dit wordt ter plaatse verwerkt. Bij de aanleg en het overgangsbeheer zijn tijdelijke locaties mogelijk. Maar bij het eindbeheer niet: het ontwerp moet de plaats aangeven waar dit groenafval verzameld wordt.

Ook voor de volkstuinten streven we naar een gesloten kringloop waar compostering aangewezen is. De uitbreiding van de volkstuinten biedt mogelijkheden om de groenafvalstroom in goede banen te leiden.

Bos:

Bij het bereiken van het streefbeeld is er geen sprake van afval. Eventueel dood hout blijft ter plaatse in het bos. Bomen die omwille van veiligheidsredenen worden gekapt krijgen een plek in het bos. Groenafval tijdens het overgangsbeheer krijgt een plek op tijdelijke locaties.

Natuur:

Spontane verbossing en eventueel maaibeheer brengen continu groenafval met zich mee. Zetten we grazers in dan kan door de begrazingsdruk tijdelijk lokaal te verhogen verbossing geremd worden. Niettemin zal maaien af en toe noodzakelijk blijven (bijvoorbeeld distelgroei). Dit afval wordt ter plaatse verwerkt op composteerplekken die aangegeven worden in het ontwerp.

Afvalkorven

Afvalkorven moeten op logisch bereikbare plaatsen staan: langs de hoofdassen, aan de ingangen en in de omgeving van ontmoetingsplaatsen.

2.7.5. Geluid

Binnen de grenzen van de groenpool zijn er een aantal activiteiten die geluid voortbrengen en dat ook in de toekomst zullen blijven doen:

Autosnelweg E17:

De autosnelweg E17 veroorzaakt een variërende geluidsoverlast afhankelijk van de verkeersdruk en de windrichting. Ter hoogte van het heempark is het geluidsscherm onderbroken. Aangezien deze zone ingericht wordt voor recreatief gebruik in een groene omgeving is een verdere doortrekking van dit scherm wenselijk.

Beplanting ter hoogte van de natuur- en boszones moet zorgen voor een (psychologische) buffer. Ter hoogte van de rustplaatsen van de autosnelweg zal dit gebeuren op stadseigendom. Hier is een afstand van 10 m te respecteren. De eerste 4 m dient vrij te zijn van houtachtige beplanting omwille van onderhoudswerken. Op de volgende 6 m mag enkel struikgewas voorkomen. Tussen deze rustplaatsen en de Schelde zullen de taluds van de autosnelweg beplant worden.

De ruimte onder de viaduct biedt plaats aan recreatieve infrastructuur. Een doordachte inrichting zorgt ervoor dat plaatselijk de geluidsoverlast vermindert.

Festiviteiten:

Jaarlijks heeft het International Lazy River Jazz Festival plaats aan het Dienstencentrum van Gentbrugge ter hoogte van de parking aan de Braemkasteellaan. Dit festival veroorzaakt voor zover bekend geen overlast. In de toekomst kunnen hier ook andere festiviteiten doorgaan mits ondermeer aan de wettelijke bepalingen op het gebied van geluid wordt voldaan.

2.8. Statutaire uitgangspunten

2.8.1. Openbaar

Het volledige gebied is openbaar toegankelijk. Uitgangspunt is dat de Stad Gent het hele gebied verwerft. Uitzonderingen hierop zijn mogelijk. In dat geval moet de opmaak van beheerovereenkomsten de afstemming met de visie op de groenpool verzekeren. Indien deze zekerheid niet bestaat, koopt de Stad het perceel alsnog zelf aan.

2.8.2. Planologisch

De zonering van het gebied is conform het Gewestelijk RUP 'Afbakening Grootstedelijk Gebied Gent' goedgekeurd op 16 december 2005. Bij de beoordeling van stedenbouwkundige vergunningsaanvragen voor eigendommen die grenzen aan de groenpool vormt ook dit beheerplan een beoordelingskader.

Ter hoogte van de sportvelden valt de huidige accommodatie van de sportclubs aan Boer Janssens buiten de contouren van het gewestelijk RUP. Dit betekent dat deze gebouwen nog steeds in natuurgebied liggen volgens het gewestplan. De opmaak van een gemeentelijk RUP is noodzakelijk om deze leemte recht te zetten.

2.8.3. Parkreglement

De politieverordening op de reinheid en de gezondheid van de gemeente is van toepassing. Volgens artikel 18 is ondermeer het collecteren van planten, zwemmen en het betreden van bevroren water verboden. Sommige van deze activiteiten willen we echter wel mogelijk maken in het gebied. In dat geval moeten de daarvoor te voorziene locaties en de randvoorwaarden door het stadsbestuur goedgekeurd te worden.

2.9. Beheer

2.9.1. Beheer vóór inrichting

Eens aangekocht kunnen de gronden nog tot maximaal drie jaar verder gebruikt worden door de vorige eigenaar of gebruiker. Het gebruik is kosteloos maar gebonden aan voorwaarden zoals beperking van de beweidingperiode, het aantal vee-eenheden, gebruik van bemesting en pesticiden,... Dit geeft enerzijds de verkoper nog enige tijd om elders gronden te zoeken. Anderzijds moet de Stad zich niet bekommeren over het voorlopige onderhoud van de aangekochte percelen tot het moment van inrichting. Daarenboven zorgen de beperkende voorwaarden voor een betere uitgangssituatie bij de start van de inrichting.

Is de eigenaar of gebruiker niet geïnteresseerd in een verder gebruik dan hangt het voorlopig gebruik af van de ligging van het perceel:

- natuur: 1x/jaar maaien met afvoer van het maaisel om verbossing tegen te gaan. Het maaien gebeurt door derden of in eigen beheer;
- bos: spontane verbossing kan van start gaan. Scheuren van grasland kan verbossing stimuleren. Enkel lokaal maaien kan noodzakelijk zijn bij overvloedige distelgroei;
- heempark: afhankelijk van het streefbeeld binnen het voorontwerp 1x/jaar maaien met afvoer van het maaisel om verbossing tegen te gaan;
- actieve recreatiezone: 1x/jaar maaien met afvoer van het maaisel.

Trage wegen

In afwachting van de inrichting van het gebied maken we althans het noordelijk deel al toegankelijker door het netwerk van trage wegen te herwaarderen. We inventariseerden al de aanwezige wegen, maar ook de wegen die verdwenen zijn. In een volgende stap onderzoeken we het statuut ervan om vervolgens op korte termijn een bruikbaar netwerk uit te werken. Infrastructurele ingrepen worden tot een uiterst minimum beperkt.

2.9.2. Overgangsbeheer

Na de effectieve inrichting zal afhankelijk van het deelgebied een bepaald overgangsbeheer nodig zijn om de doelstellingen te bereiken. Tot de mogelijke beheermaatregelen behoren ondermeer:

- natuur: extra maaibeurten, plaggen;
- bos: dunningen, eventueel maaien;
- heempark: extra maaibeurten voor graslanden, dunningen voor aanplantingen;
- water: slibuïmingen.

2.9.3. Eindbeheer

Eens het einddoel bereikt, schakelen we over op het eindbeheer. Dit moet de streefbeelden en de beoogde functies in stand houden.

Er wordt uitgegaan van het principe dat 'hoe groter de recreatiedruk, hoe intenser het beheer kan zijn'. De streefbeelden zijn niet noodzakelijk statisch. Hoe dynamisch een streefbeeld is, zal afhankelijk zijn van het deelgebied. Dit aspect wordt verder uitgewerkt in de deelbeheerplannen en zal ook na de uitvoering intense opvolging vragen. Uitgangspunt is dat het onderhoud beperkt blijft zonder op de kwaliteit van het eindresultaat in te boeten.

Een natuurvriendelijk beheer staat voorop:

- dynamiek in de natuur is gewenst en wordt gebruikt als ontwerpelement en beheermiddel;
- continuïteit in het beheer moet leiden tot grotere natuurwaarden;
- er worden geen pesticiden gebruikt;
- dood hout in de boszones blijft ter plekke;

- een habitatbeheer staat voorop, een specifiek soortgericht beheer is bijkomstig;
- ...

Hoe het beheer zal georganiseerd worden, is verder te bekijken. Tot de mogelijkheden behoort ook de oprichting van een beheerboerderij gerund door bijvoorbeeld een vzw.

Natuur

Het inzetten van grazers al dan niet in combinatie met een extensief maaibeheer is verder te onderzoeken.

Bos

Paden (met uitzondering van de paden van 4de orde), waterwegen en open plekken in het bos worden door gericht beheer open gehouden. Ook om veiligheidsredenen kan het nodig zijn om bijvoorbeeld brandwegen open te houden. Gekapt hout blijft ter plaatse.

Toegangszone/heempark

Aangezien in deze zone het recreatief gebruik primeert zal het onderhoudsniveau intensiever zijn dan in de overige zones. Ook het gewenste landschapsbeeld kan een intensiever onderhoud verantwoorden.

Omgang met ongewenste soorten

Fauna

Op het vlak van fauna vormen de natuurlijk voorkomende populaties het uitgangspunt. Door toedoen van de mens overmatig aanwezige diersoorten zoals Canadese gans, Nijlgans, Magelaangans en Soepeend worden zo snel mogelijk uit het gebied geweerd.

Flora

Een aantal soorten vereisen een actieve bestrijding: waternavel, Japanse duizendknoop en reuzenbalsemien. Waternavel is momenteel niet aanwezig in het gebied. Bij het eerste verschijnen moeten de planten meteen verwijderd worden. Beide andere soorten komen wel al voor. We zorgen ervoor dat ze zeker niet verder uitbreiden. Nieuwe haarden worden meteen bestreden.

2.9.4. Beheercommissie

De grootte van de groenpool en zijn functie als stedelijk groengebied verantwoorden de oprichting van een beheercommissie. Deze commissie heeft tot doel de Stad te begeleiden bij de realisatie van de groenpool. Het begeleiden situeert zich op verschillende vlakken: bij de opmaak van het voorliggende basisbeheerplan, bij de opmaak en de uitvoering van de beheerplannen voor de verschillende deelgebieden en bij het beheer van het gebied na realisatie.

2.9.5. Beheerder

De oppervlakte van de groenpool verantwoordt het aanstellen van een beheerder specifiek voor het gebied. De rol van deze beheerder is divers. Hij of zij staat enerzijds in voor de opvolging van het beheer in al zijn facetten. Anderzijds vervult de beheerder ook een sociaal-educatieve rol. Hij of zij functioneert als aanspreekpunt voor vragen van de burger of vanuit andere instanties. Ook rondleidingen in het gebied of andere educatieve activiteiten behoren tot het takenpakket.

3. Planning

3.1. Kostenraming

De kostenraming is gekoppeld aan het detailniveau van deze nota. Deze raming geeft het bestuur een

idee van de grootteorde van de kostprijs. Exacte bedragen zijn vandaag niet te achterhalen omdat nog veel gegevens ontbreken of omdat nog onvoldoende in detail bekend is op welke manier we de verschillende scenario's zullen uitwerken.

3.1.1. Aankopen

Het principe is dat we uitgaan van de volledige verwerving van het gebied. Volgende percelen vormen hierop een uitzondering: (zie kaart):

- Rattendaelepark
- Een aantal percelen binnen de toegangszone zullen aan de Stad kosteloos worden overgedragen in het kader van gerealiseerde verkavelingen.

Een raming van de kostprijs voor de aankoop van de gronden gebeurt op basis van schattingen gemaakt door de ontvanger van de registratie van het 2de Registratiekantoor in Gent. Hierin is de wederbeleggingsvergoeding inbegrepen maar niet de pacht. De kostprijs van de gronden wordt in hoge mate bepaald door de bestemming van de gronden volgens het vorige bestemmingsplan.

In onderstaande tabel zijn de pachtuitwinningsvergoedingen en andere vergoedingen inbegrepen:

Fase		Opp (ha)	Deelgebied	Kostprijs
Fase 1		9,92	Toegangsas-Heempark	804.439
		17,43	Riviernatuur	661.585
		27,35		1.466.024
Fase 2		62,34	Zuidelijk deel	2.667.170
		62,41	Chalet+kantine	229.000
Fase 3		72,38	Bos en natuur	2.998.940
		7,50	Zone voor sport	492.912
		79,88	Drie woningen	600.000
TOTAAL		169,57		8.454.046

Op het zuidelijk deel van het gebied geldt een onteigeningsplan gekoppeld aan het Gewestelijk RUP.

3.1.2. Inrichting

Aangezien de kostprijs voor de eigenlijke inrichting van het gebied afhangt van het concept is onderstaande raming slechts een indicatie. Voor de raming is uitgegaan van gelijkaardige eerder gerealiseerde natuur- en groenprojecten.

Zone	Opp (ha)	Euro/ha	Totaal
Toegangsas-heempark	39,3	200.000	7.860.000
Ruimte onder viaduct	2,7	1.000.000	2.700.000
Bos- en natuurgebied	165,0	50.000	8.250.000
TOTAAL	207,0		18.810.000

In deze ramingen zijn geen erelonen verrekend voor het opmaken van beheerplannen door derden noch voor het aanstellen van een veiligheidscoördinator of bodemdeskundige.

Herlocalisatie sportterreinen

Er werden nog geen concrete stappen ondernomen om deze sportzone te realiseren. In afwachting van een inrichtingsplan wordt de raming uit de synthesesnota overgenomen.

De Sportdienst raamt de kosten voor de aanleg van 4 voetbalvelden met accommodatie op **1.433.800,00 euro**. Met dit bedrag kunnen de bestaande voetbalvelden worden geherlocaliseerd. Deze raming is maximaal en betekent een uitbreiding ten aanzien van de huidige accommodatie.

Bodemsaneringskosten

De oriënterende bodemonderzoeken hebben de Stad 72.000 euro gekost. Wanneer de gronden niet tegen eind 2008 verworven zijn, moeten we dit bedrag terugbetalen aan de OVAM.

We richten de groenpool dusdanig in, dat dit geen of minimale gevolgen heeft op het vlak van bodemsanering (zie 2.7.1). De kostprijs ramen is pas mogelijk als de inrichtingsmaatregelen bekend zijn.

Het OBO wijst uit dat het perceel afd. 21 sectie C 800e2 in het noordelijk deel in ieder geval gesaneerd moet worden. Sanering zal gebeuren door het aanbrengen van een leeflaag van 50 à 70 cm bovenop het terrein. De geraamde kostprijs bedraagt **100.000 euro** en wordt gefinancierd door de OVAM.

3.1.3. Beheer

Voor de berekening van de onderhoudskosten voor de nieuwe groenpool wordt een onderscheid gemaakt tussen de intensievere toegangsas met het heempark en de rest van het gebied.

Deelgebied	Opp (ha)	Eenheidsprijs (euro/ha/jaar)	Totaal (euro/jaar)
Heempark-toegangsas	42	150	6.300
Natuur- en bosgebied	165	50	8.250
TOTAAL	207		14.550

Dit bedrag staat los van eventuele herstellingskosten. Gezien de grootte van het gebied zijn de inzet van een beheerder en opvolging door een Begeleidingscommissie gewenst.

3.2. Timing en fasering

De realisatie van het project is afhankelijk van een groot aantal factoren, met als belangrijkste factor de financiële middelen en de wil van de eigenaars om te verkopen. Onderstaande planning is dus indicatief.

Voor de planning van het project gaan we uitsluitend van eigen middelen uit. Het verwerven van externe middelen kan de realisatie versnellen.

Zijn niet opgenomen in onderstaande tabel: aankoop en realisatie van de sportvelden en de dijkverhoging ter hoogte van de groenas.

Plan van aanpak	De realisatie van het project gebeurt in verschillende fasen waarbij aankoop en inrichting elkaar opvolgen. De eerdere fasering wordt behouden: Fase 1: toegangsas, heempark en centrale riviernatuurzone. Fase 2: centraal recreatief bos, zuidelijke riviernatuur en zuidelijk bos
------------------------	--

<p>Fase 3: noordelijk bos en noordelijke riviernatuur</p> <p><u>Aankopen:</u> We kopen zoveel mogelijk aan in der minne. Indien eigenaars niet bereid zijn te verkopen, gaan we over tot onteigenen. Voor het zuidelijke deel bestaat al een onteigeningsplan, gekoppeld aan het gewestelijk RUP. Voor het noordelijke deel moet nog een onteigeningsplan worden opgemaakt.</p> <p>Mochten de percelen in het zuidelijke deel tegen 2011 nog niet verworven zijn, dan kunnen de eigenaars verzoeken dit plan te laten vervallen. Wil de Stad toch nog onteigenen dan moet dit gebeuren binnen de daaropvolgende twee jaar.</p> <p>In het zuidelijke deel liggen gronden waarvan de bestemming volgens een nu achterhaald BPA in woonuitbreidingsgebied lagen. Dit kan de prijs van de gronden aanzienlijk opdrijven. In dat geval stellen we aankoop van deze gronden uit tot wanneer alle andere gronden verworven zijn. In het gebied zijn er eigenaars die zowel in het zuidelijk als in het noordelijk deel percelen in eigendom hebben. In dergelijke gevallen worden bij voorkeur alle percelen samen aangekocht om extra kosten en administratieve belasting te vermijden.</p> <p><u>Inrichting:</u> De opmaak van een basisbeheerplan moet zorgen voor een totaalvisie op de ontwikkeling van de groenpool inclusief het noordelijk deel. Het moet de eenheid en samenhang waarborgen tussen de verschillende deelgebieden, die gefaseerd gerealiseerd worden, verzekeren. Per aangekocht deelgebied wordt een deelbeheerplan opgemaakt als onderdeel van het basisbeheerplan. Afhankelijk van de mogelijkheden gebeurt dit door eigen personeel of door derden. Voor het ereloon voor ontwerpers rekenen we 10% van de uitvoeringskosten, voor de bodemdeskundige en veiligheidscoördinator rekenen we 1%. Ten laatste drie jaar na aankoop trachten we met de realisatie op terrein van start te gaan.</p> <p>Voor het heempark en de toegangszone werd in opdracht van de Groendienst al een voorontwerp opgemaakt door de tijdelijke vereniging Carron & Deschepper & Meysmans. De geraamde eenheidsprijs bedroeg 18 euro/m² zonder inbreng van recreatieve elementen. De grootste kosten gaan hierbij naar (her)aanleg van verharding met vooral aanpassing van de verharding rond het Dienstencentrum van Gentbrugge. Aangezien binnen het beschikbare budget deze aanpassingen als niet-prioritair kunnen beschouwd worden gaan we uit van een lager inrichtingsniveau. De eenheidsprijs van het pas gerealiseerde Sint-Baafskouter (10 euro/m²) dient hierbij als referentie. Een extra bedrag van 800.000 euro wordt hier bovenop gerekend voor de inbreng van recreatieve elementen. De niet-prioritaire aanpassingen zullen pas in een latere fase worden uitgevoerd.</p> <p>Voor de natuur- en boszones is de aanleg van het zuidelijk deel prioritair. Ook hier stellen de beschikbare budgetten beperkingen. We gaan uit van de eenheidsprijs voor de aanleg van het landschapspark Groene Velden door de VLM (3 euro/m²). Dit betekent echter dat de aanleg van een gesloten verharding niet haalbaar is. De toegankelijkheid kan wel gerealiseerd worden door aanleg van een open verharding.</p>			
Planning		Actie	Begroting
2010	aankoop	-noordelijk bos	1.505.364
	inrichting	-aanbesteding inrichting heempark-toegangszone	3.600.000
		-aanbesteding recreatieve elementen heempark-toegangszone	800.000
-sanering noordelijk perceel		100.000	
2011	inrichting	-start inrichting heempark-toegangszone -aanleg recreatieve elementen	

		-aanbesteding zuidelijk deel	2.850.000
2012	inrichting	-start inrichting zuidelijk deel	
2013 - ...	aankoop	-noordelijke natuur	2.500.000
	inrichting	-noordelijk bos	700.000
		-noordelijke natuur	2.700.000
		-viaduct E17	2.700.000
		-heempark-toegangszone: bijkomende werken	3.460.000
	-zuidelijk deel: bijkomende werken	2.000.000	

3.3. Instrumenten - subsidiering

Voor de verwerving en inrichting van het gebied komen een aantal subsidiekanalen en instrumenten in aanmerking:

MINA-subsidies 'Cluster Natuurlijke entiteiten' van de Vlaamse Overheid. Daarnaast kunnen ook aanvullend provinciale subsidies aangevraagd worden.

Eind 2006 gaf het college zijn goedkeuring aan de compensatie binnen Gent zelf van ontbossing op Gents grondgebied. Niet beboste percelen gelegen binnen de boszones van de toekomstige groenpool komen voor deze compensatie in aanmerking. Daarnaast is het mogelijk subsidies te verkrijgen van de Vlaamse Overheid voor bebossing van niet landbouwgronden evenals voor de aankoop van gronden met bebossing als doel.

In het kader van het Harmonisch park- en groenbeheer maakt de Vlaamse overheid jaarlijks 750.000 euro vrij voor voorbeeldstellende projecten. Voor de inrichting van een groenzone is maximaal 150.000 euro verkrijgbaar.

Samenwerking met de Provincie is mogelijk voor concrete afgelijnde realisaties i.v.m. water, natuurontwikkeling en toerisme. In het zuidelijk deel zou de Provincie de percelen aankopen die grenzen aan het waterbekken op het grondgebied van Melle. Ook op het vlak van toerisme is samenwerking aangewezen.

Ook met W&Z zal worden samengewerkt. Het Sigmaplan spreekt voor dit gebied immers van een dijkverhoging en –verbreding. Ook voor de eventuele realisatie van een recreatieve verbinding over de Schelde zal samenwerking noodzakelijk zijn.

In samenhang met de Damvallei vormen Europese subsidies een te onderzoeken kanaal.

Toegekende subsidies

De Stad kreeg al driemaal MINA-subsidies voor de aankoop van gronden in het kader van de samenwerkingsovereenkomst, cluster 'natuurlijke entiteiten':

2006: fase 1: 1.431.000 euro (of 75% van de kostprijs inclusief wederbeleggingsvergoeding) van de Vlaamse overheid en 52.536,60 euro van de Provincie.

2007: fase 2 centrale bos: 259.628,60 euro (of 70% op een aankoopprijs van 2 euro/m²) van de Vlaamse overheid.

2008: fase 2 zuidelijke natuur en bos (excl. woonuitbreidingsgebied): 849.981,30 euro (of 70% van de kostprijs incl. wederbeleggingsvergoeding) van de Vlaamse overheid.

2009: fase 2 enkele percelen in het zuidelijk bos: 80.030,00 euro (of 50% van de kostprijs incl. wederbeleggingsvergoeding) van de Vlaamse overheid.

Subsidies voor het onderhoud

Na realisatie kunnen in het kader van de samenwerkingsovereenkomst subsidies verkregen worden voor het verdere onderhoud.

4. Communicatie

4.1. Tijdens ontwikkeling

Met het project is gekozen voor een vroegtijdige inbreng van de bewoners en andere betrokkenen in het planproces. Dat betekent dat de krijtlijnen van het project weliswaar vastliggen, maar dat er voor de concrete invulling voldoende ruimte is voor de inbreng van de doelgroepen en de belanghebbenden.

Communicatie en inspraak lopen permanent door. In de eerste ronde zijn alle geïnteresseerden op gelijke voet geïnformeerd en is er met hen een debat aangegaan. Naarmate het project vordert worden communicatie- en inspraakstappen georganiseerd op maat van de betrokken doelgroepen en belanghebbenden. De Werkgroep Gentbrugse meersen van Natuurpunt is hierbij een belangrijke gesprekspartner.

In de eerste ronde is er in een tijdspanne van een achttal maanden al een heel communicatietraject doorlopen:

de informatiefase (november 03 - februari 04)

- algemene informatievergadering voor alle Gentenaars, met toelichting bij de studie;
- specifieke informatievergadering voor eigenaars en gebruikers van de gronden, met toelichting bij de studie;
- artikels in Stadsmagazine en Buurtnieuws met toelichting bij de studie en uitleg bij communicatiestappen;
- info op de website van de Stad Gent;
- begeleide infotocht doorheen het meersengebied met uitleg ter plekke bij de belangrijkste voorstellen, met mogelijkheid tot reageren (reageerkaarten).

de inspraakfase (april - juli 04)

- drie inhoudelijke debatavonden rond thema's 'recreatie', 'natuur' en 'mobiliteit-toegankelijkheid';
- apart gesprek met enkele paardeneigenaars;
- apart gesprek met de betrokken volkstuinders en sportclubs.

de terugkoppelingsfase (mei - juni 04)

- naar alle leden van de klankbordgroep: de verslagen van de debatavonden;
- naar de inwoners van de Sas- en Bassijnwijk en de wijk Oud-Gentbrugge: begeleide fietstocht tijdens het buurtfeest van Gentbrugge + artikels in Buurtnieuws;
- naar alle geïnteresseerde inwoners: verslagen van de debatavonden op de website van de stad.

Sindsdien organiseerden we voornamelijk individueel overleg naar aanleiding van de aankopen en het gebruik van de aangekochte percelen.

In het kader van de opmaak van een voorontwerp voor het heempark en de toegangszone organiseerden we op 15 september 2007 een geleide infotocht. De ontwerpers van het studiebureau gaven er tekst en uitleg bij de verschillende ontwerpvoorstellen. In tien deelgebieden zorgden grote infopanelen voor de nodige verduidelijking. Deze panelen staan tot nog steeds op het terrein. De infotocht betekende tegelijk ook het startschot van een informatieve tentoonstelling over deze eerste fase van de uitbouw van een groenpool in het dienstencentrum van Gentbrugge.

Gelijklopend met de inrichting van de deelgebieden zullen nieuwe info- en inspraakronden lopen:

wanneer	vorm	wie
na afronding voorontwerp	inspraak	geïnteresseerden belangenhebbenden
	advies	Interne stadsdiensten en kabinetten Externen: Vlaamse overheid, Provincie
na afronding ontwerp	informereren	Geïnteresseerden belanghebbenden Interne stadsdiensten en kabinetten Externen: Vlaamse overheid, Provincie
basisbeheerplan	advies	Interne stadsdiensten en kabinetten Beheercommissie: Vlaamse overheid, Provincie, verenigingen, andere belanghebbenden met als startschot een rondetafelgesprek

Nieuwsbrief

Om betrokkenen, bewoners, eigenaars, gebruikers, geïnteresseerden op de hoogte te houden van de ontwikkelingen werd in 2005 gestart met de uitgave van een nieuwsbrief. Deze nieuwsbrief verschijnt telkens in februari en augustus.

4.2. Na realisatie

Voor een dergelijk groot gebied is er nood aan een uitgebouwd informatiepunt. Ook aan secundaire ingangen zorgen infoborden voor de nodige uitleg over het gebied.

De beheerder functioneert als aanspreekpunt en staat in voor de communicatie rond het gebied. Ook gevolg geven aan vragen voor participatie in het beheer vanuit bewoners, verenigingen, ... behoort tot het takenpakket.

Participatie in beheer wordt niet actief gestimuleerd vanuit het project. Indien er vraag naar is, wordt er wel op ingespeeld.

Het voorzien van een polyvalente ruimte moet aan verenigingen die actief zijn in het gebied de kans bieden activiteiten te organiseren of te vergaderen.

4.3. Vredesbos

Een vredesbos staat symbool voor de drang naar vrede en is een signaal tegen geweld. Het bouwt verder op de jarenlange traditie van het aanplanten van vredesbomen als symbool na het beëindigen van een oorlog. Met de realisatie van een vredesbos in de Gentbrugse meersen wil de Stad deze

vredesboodschap die ook een milieuboederschap inhoudt, ondersteunen. Het Vredesbos zal gerealiseerd worden in de zuidelijke boszone.

4.4. Geboortebos

Met de aanleg van een geboortebos wil de Stad op symbolische wijze haar beleid kracht bijzetten. Het geeft symbolisch aan dat elk kind moet kunnen opgroeien in een groene omgeving.

Het geboortebos zal een plek krijgen in het centrale bosgedeelte.

5. Monitoring

We willen door monitoring te weten komen hoe de groenpool evolueert: zijn de vooropgestelde doelstellingen bereikt of moet het beheer bijgestuurd worden? Om dit te achterhalen moeten we wel beschikken over objectief te interpreteren gegevens die regelmatig verzameld worden.

Aangezien het monitoren van alle doelstellingen niet haalbaar is, wordt een selectie gemaakt:

Vegetatie

Gegevens over de vegetatieontwikkeling geven aanwijzingen over de veranderingen in de aanwezigheid van doelsoorten. Zo kan ook het effect van eventuele begrazing en het maaibeheer worden vastgesteld. Op basis van deze gegevens kan het beheer eventueel worden bijgesteld.

Vogelgegevens

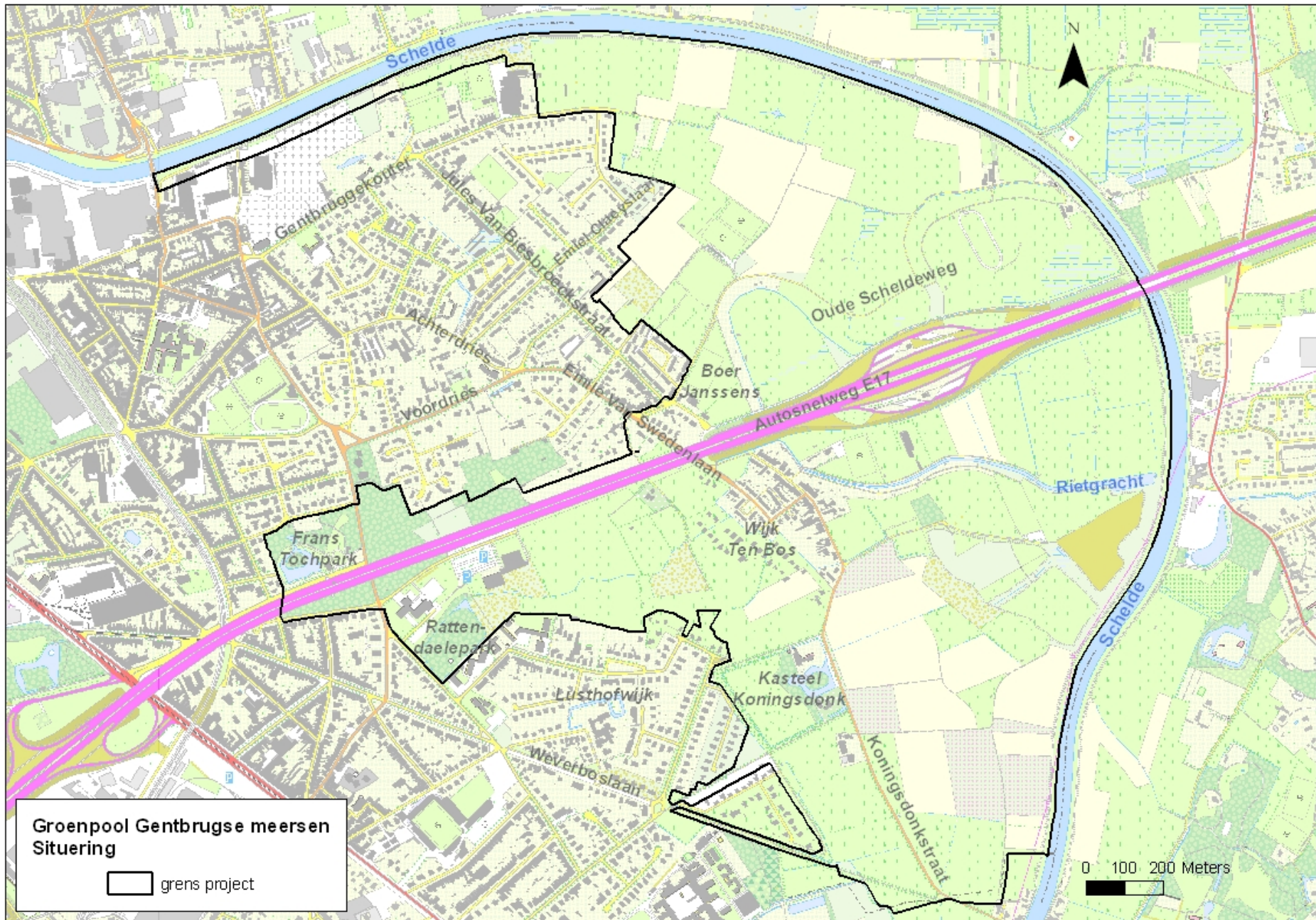
Het noteren van de vogelwaarnemingen (broedsels, bijzonderheden).

Recreatie

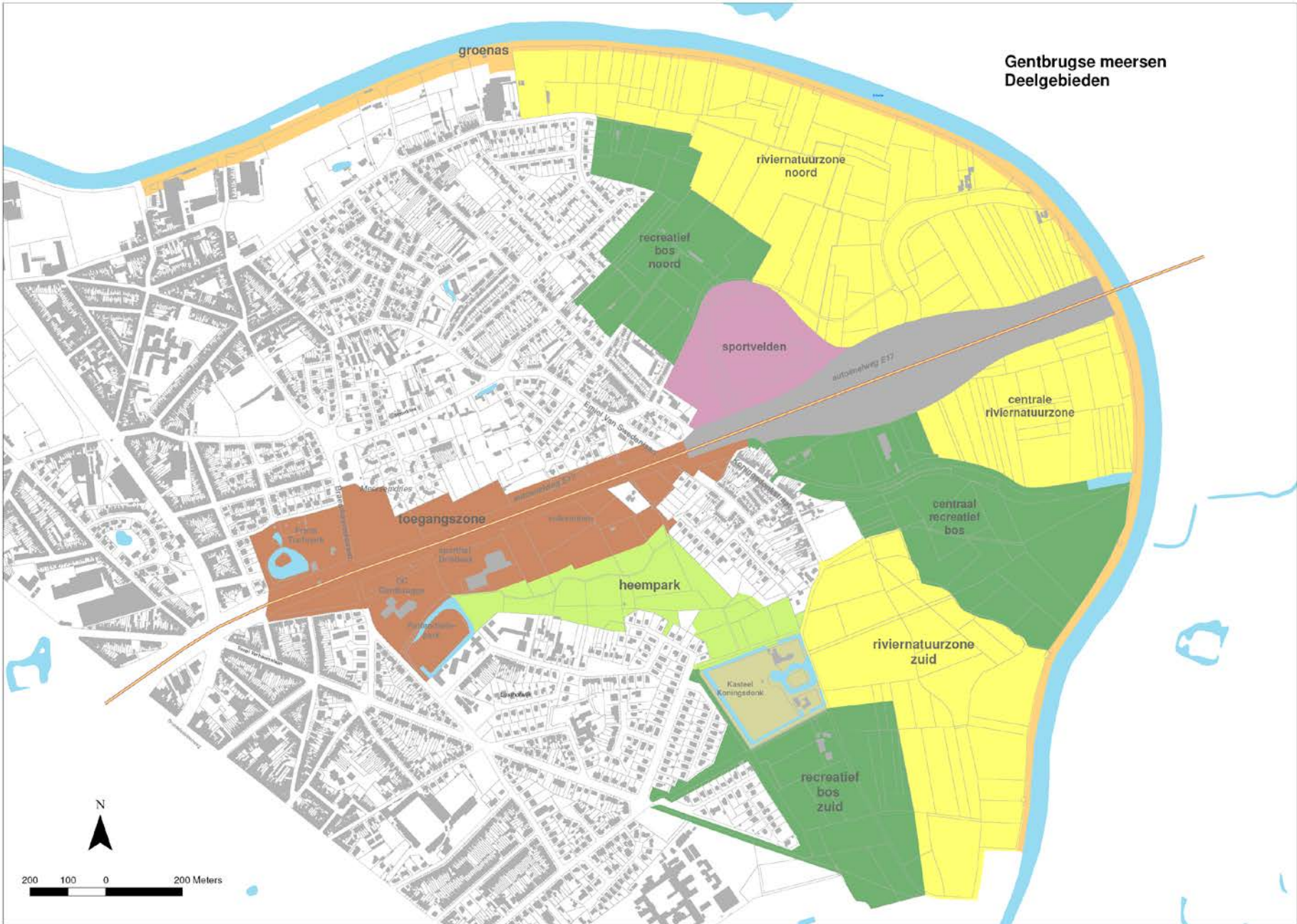
Gegevens over wie, wanneer, hoeveel en vanwaar kunnen betere inzichten geven over het functioneren van de groenpool. Dit laat ook toe in te spelen op noden.

Parkeerdruk

Parkings worden alleen voorzien aan de hoofdtoegangsas ter hoogte van de viaduct en niet aan de secundaire toegangen. Tellingen moeten zicht geven op de parkeerdruk in de aangrenzende woonwijken.

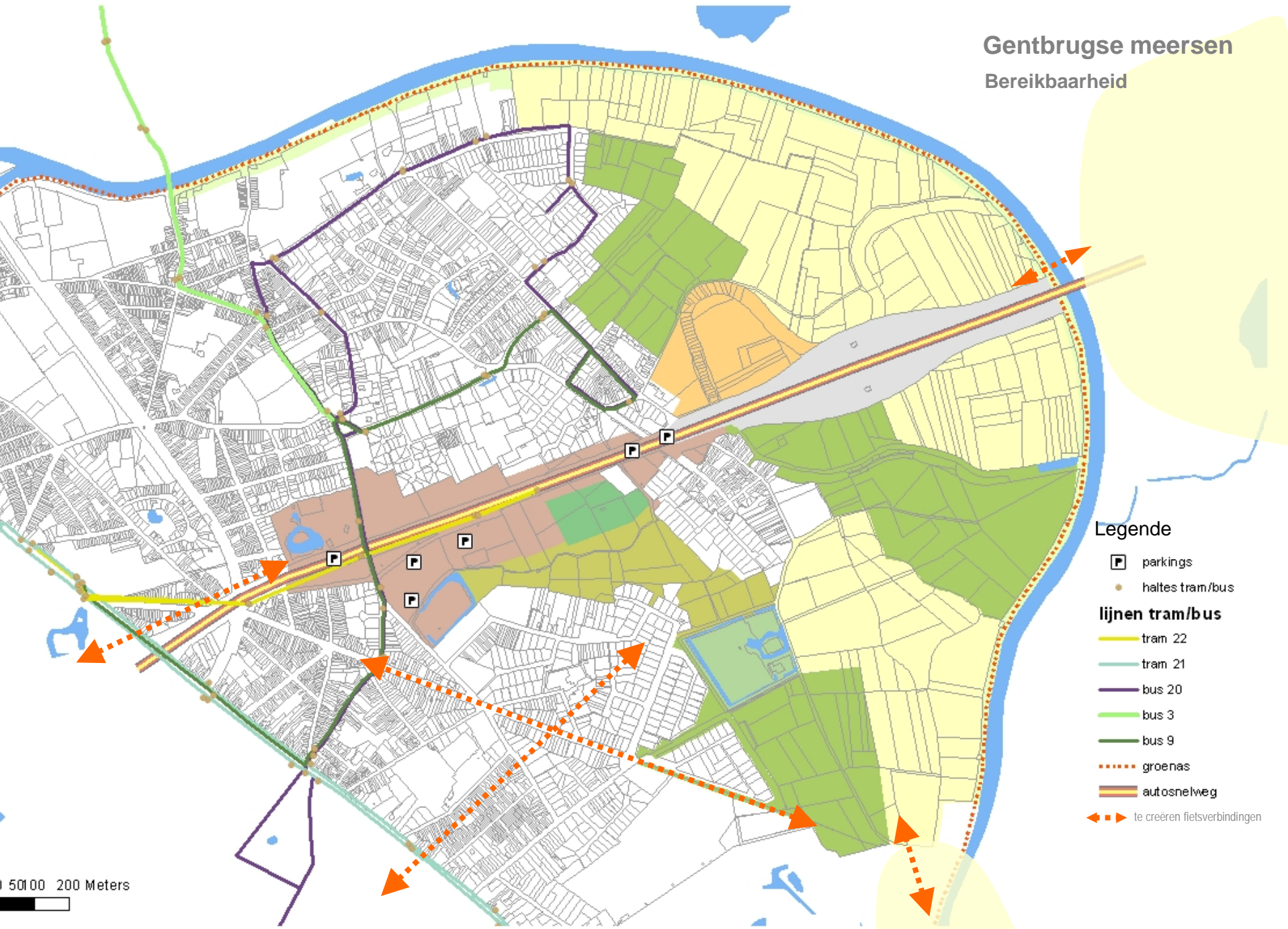

**Gentbrugse meersen
Deelgebieden**

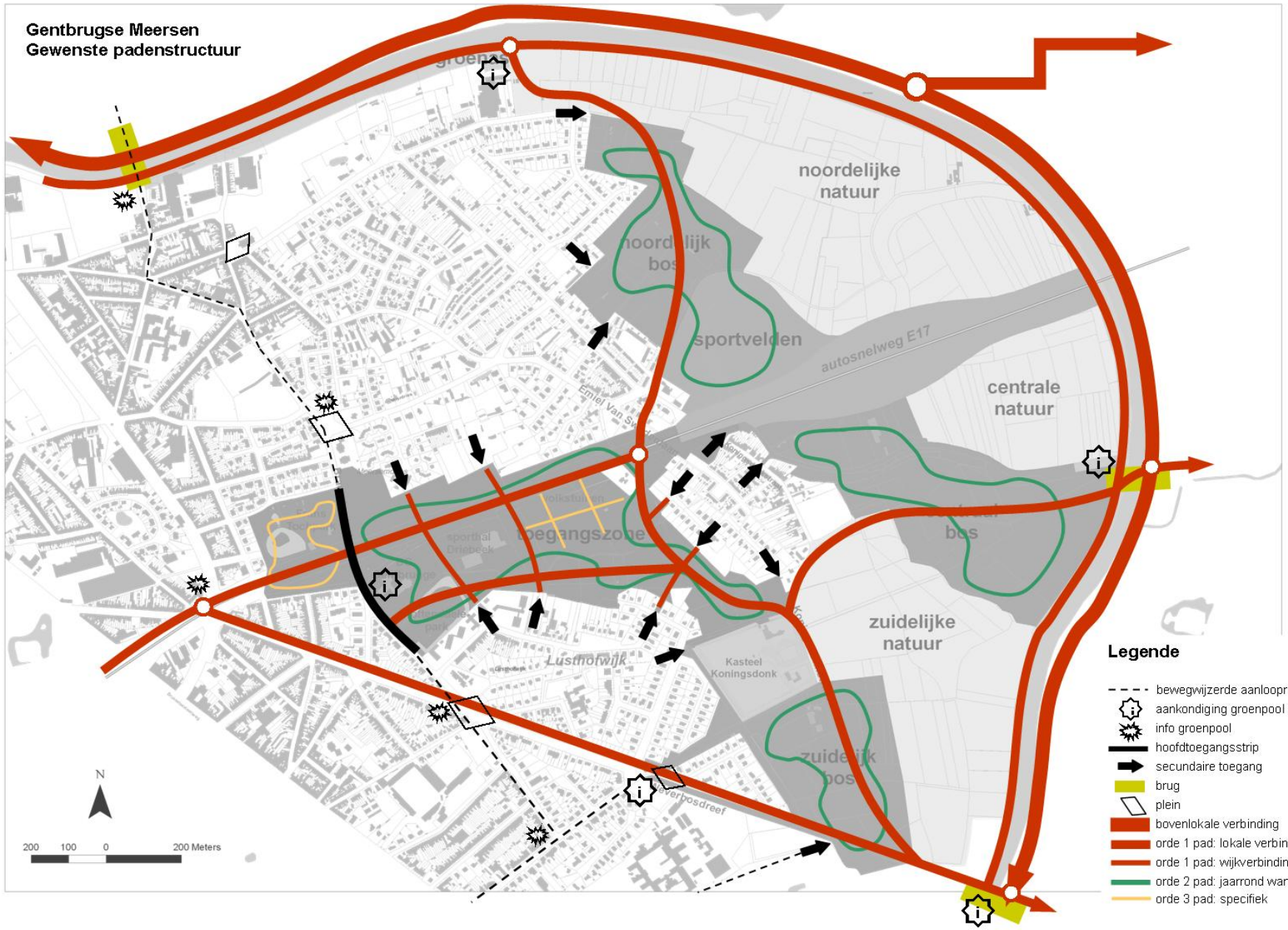
Gentbrugse meersen

Bereikbaarheid

50100 200 Meters

**Gentbrugse Meersen
Gewenste padenstructuur**

- Legende**
- bewegwijzerde aanlooproute
 - ⓘ aankondiging groenpool
 - ☀ info groenpool
 - hoofdtoegangsstrip
 - ➔ secundaire toegang
 - ▭ brug
 - ◊ plein
 - bovenlokale verbinding
 - orde 1 pad: lokale verbinding
 - orde 1 pad: wijkverbinding
 - orde 2 pad: jaarrond wandelpad
 - orde 3 pad: specifiek

Gentbrugse meersen
Recreatie kinderen en jongeren

Legende

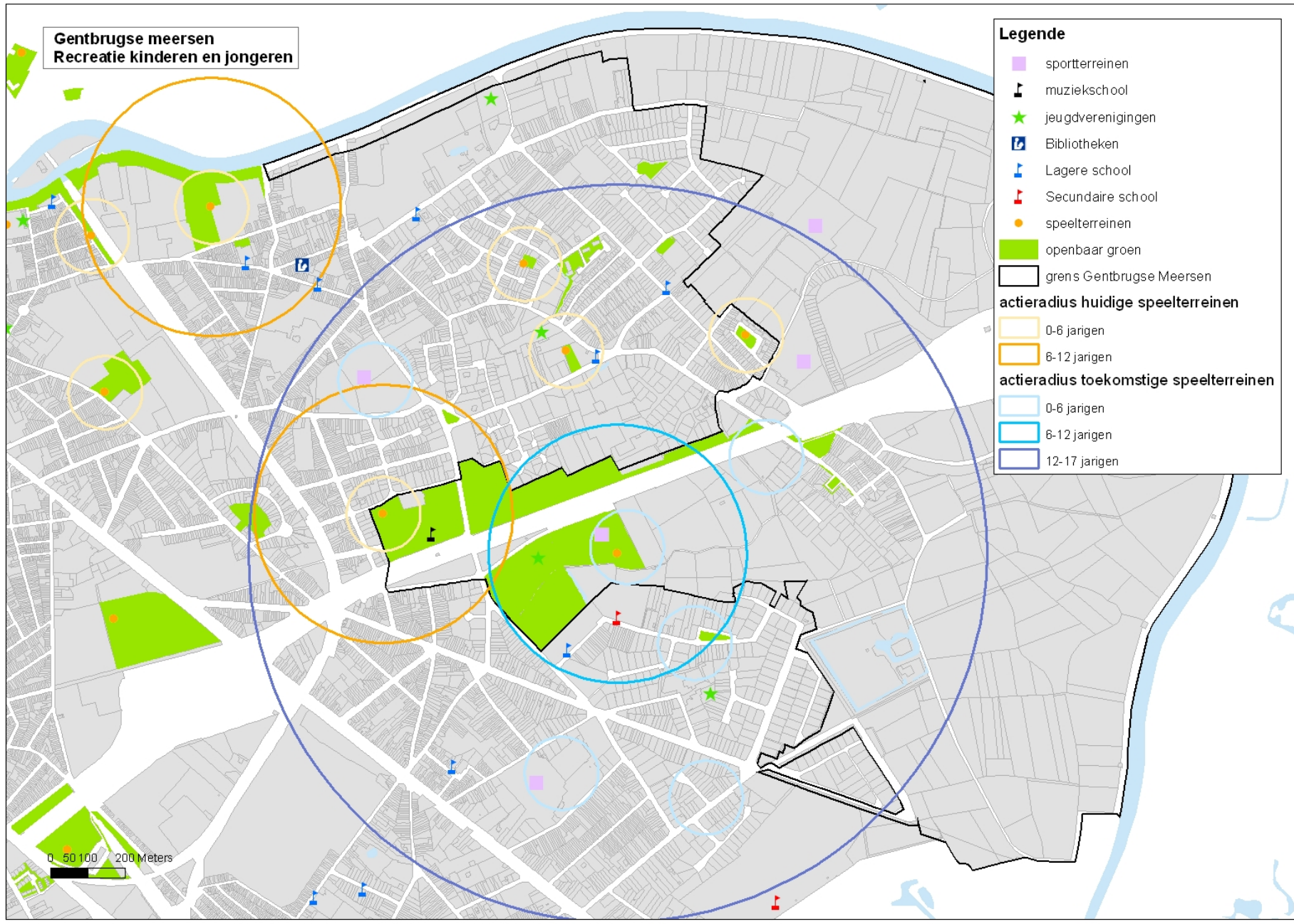
- sportterreinen
- 🎵 muziekschool
- ★ jeugdverenigingen
- 📖 Bibliotheken
- 🏫 Lagere school
- 🏫 Secundaire school
- speelterreinen
- 🌿 openbaar groen
- ▭ grens Gentbrugse Meersen

actieradius huidige speelterreinen

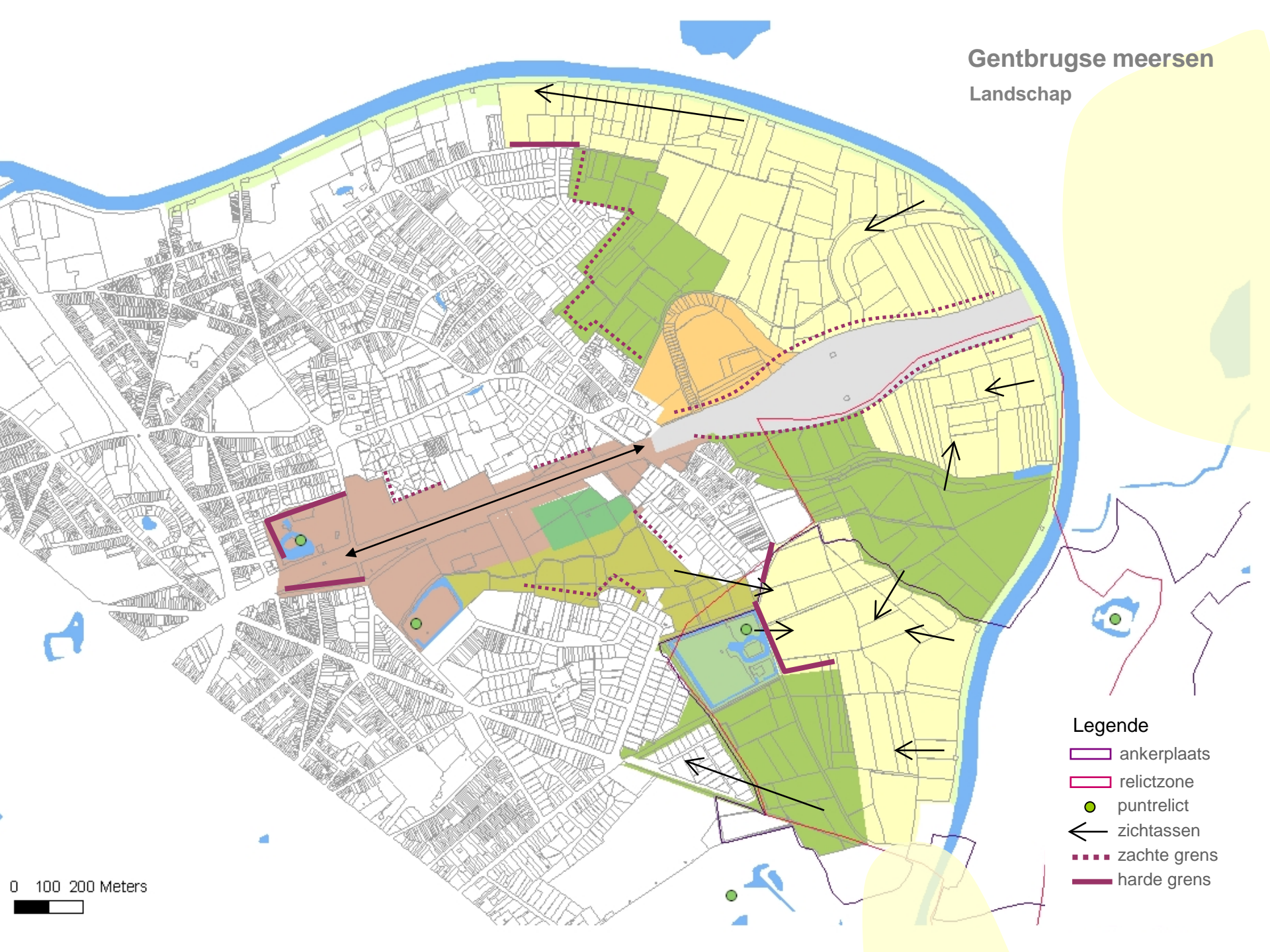
- 0-6 jarigen
- 6-12 jarigen

actieradius toekomstige speelterreinen

- 0-6 jarigen
- 6-12 jarigen
- 12-17 jarigen

Gentbrugse meersen Landschap

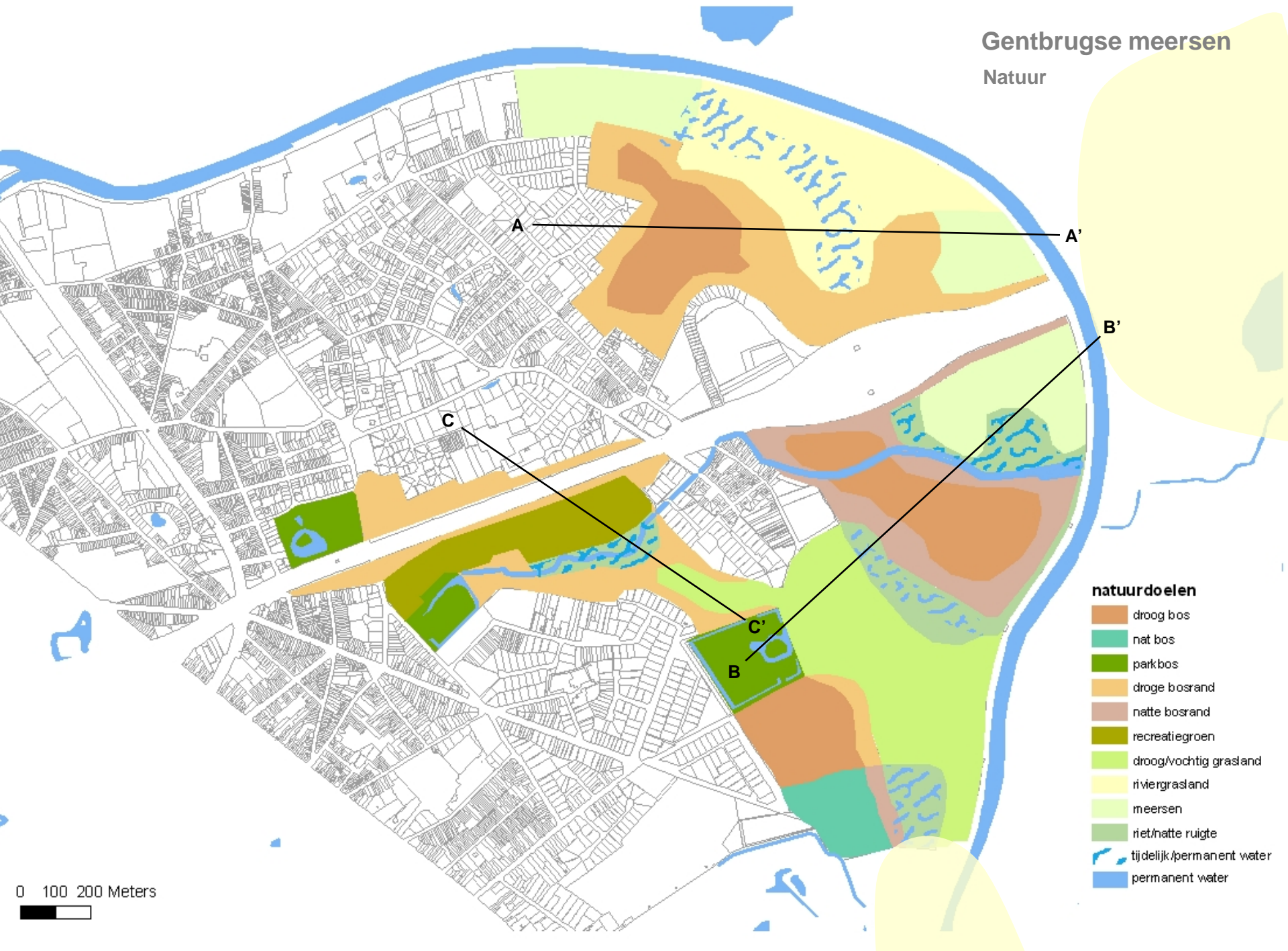
Legende

- ankerplaats
- relictzone
- puntrelict
- zichtassen
- zachte grens
- harde grens

0 100 200 Meters

Gentbrugse meersen

Natuur

0 100 200 Meters

DOORSNEDEN NATUUR -
LANDSCHAP

